Võ phi Hùng, cựu HS Petrus Ký, 67-74, tặng cho Quán Ven Đường

NĂM THỨ SÁU SỐ 463 — MỖI SỐ NĂM XU — 壬申年正月廿九日 — NGÀY THỨ TƯ 24 FÉVRIER 1932

• GIÁ BÁN

	ĐÔNG-PHÁP	NGOẠI-QUỐC
Một năm	5$00	6$00
Sáu tháng	2.80	3.50
Ba tháng	1.50	2.00

Mua báo phải trả tiền trước.
Thơ và mandat gởi cho M. TRẦN-ĐÌNH-PHIÊN. — Ai đăng quảng-cáo, việc riêng, xin thương-nghị trước.

TIẾNG DÂN

Chủ-nhiệm kiêm Chủ bút
HUỲNH-THÚC-KHÁNG
Quản-lý
TRẦN ĐÌNH-PHIÊN

聲 La Voix du Peuple 民

Mỗi tuần xuất bản hai kỳ: thứ tư và thứ bảy

BẢO-QUÁN
Số 173, đường Đông-ba, Huế
Hộp thơ: số 61
Giây thép nội: số 62
Giây thép: TIENGDAN — Huế

N° 17359

Muôn việc khởi đầu đều khó.

VÌ SAO VIỆC GÌ NGƯỜI TA CŨNG NHẬN LÚC KHỞI ĐẦU LÀ KHÓ ?

Sau lúc ông Kha-luân-Bố tìm ra đất Mỹ-châu rồi, một bữa tiệc nọ, tân khách nhóm đông. Trong đám đông ấy, nhiều người có lòng ghen ghét cho công phát minh của ông, kẻ nói: «Theo cái lẻ trái đất tròn thì bên kia biển có đại lục là lẻ tất nhiên». Kẻ lại nói: «Không có Kha-luân-Bố thì kẻ khác cũng tìm được». Ông Kha-luân-Bố không nói gì cả, lấy một cái trứng gà đặt trên bàn mà hỏi mấy người kia rằng: « Đố các người làm thế nào để cái trứng nầy đứng mà không ngã». Ai cũng làm thử, song không cách gì làm cho cái trứng kia đứng được. Người ta đố lại ông, ông cầm cái trứng đập nhẹ nhẹ bên dưới vỏ cái rồi để đứng vững như trồng. Ai nấy thấy thế, đều ồ lên rằng: «như thế thì khó gì !» Ông ta nói: «Không khó sao trước các anh không làm đi?»

Ấy đó ở trên đời mà người ta cho sự khởi đầu khó là thế. Mà thật vậy, cuộc đời tấn hóa là nhờ sự thay củ đổi mới. Đã đổi mới thì phàm cái gì gọi là mới tất nhiên lạ tai lạ mắt mà xung đột với cái cũ. Đã xung đột với cái cũ, tất nhiên nhiều kẻ ghen ghét mà sinh đều ngăn trở nọ kia. Vì thế mà những người không đủ sức kiên nhẫn, chịu nhọc chịu khó thì không dám ra mà đương sự đổi mới ấy, ấy là một lẽ.

Lại còn một lẽ nữa: Phàm người đời ở trong cái hoàn cảnh tập quán, dầu hủ bại đến thế nào, cũng nhiễm lâu thành quen, ít ai vợt ra ngoài cái không khí tập quán ấy. Nếu không phải người có cái định kiến, biết xa thấy rộng thì không khi nào tự sáng ra được đều mới làm hướng đạo cho công chúng; mà dầu có sáng kiến được cái gì, vì cái cớ nói không ai nghe, xướng không ai họa nên cũng không ra gì, mà có hồi bị lụy nữa là khác. Thuở nay những nhà đại phát minh, sau khi chết rồi, công đức lưu truyền trong loài người ai cũng ca tụng mà chính đời người ấy bị đày đọa lục nhục biết là bao nhiêu. Lão-Tử nói rằng: «Không làm đầu phục, không gây đầu họa.» Chính là tả cái tâm lý chung của loài người đối với lúc khởi đầu một việc gì có quan hệ vậy.

Sự gì khởi đầu đều có những lẻ khó khăn như thế, mà nhứt là việc có ảnh hưởng đến nhân quần xã hội. Bởi vậy thuyết « đất động » ngày nay nhiều người đã công nhận mà nói đến cái khởi thủy thì ai cũng ca tụng cái công Ca bạch Nê. Thuyết «Nhân quyền» hiện nay tràn khắp cả địa cầu mà nhắc đến người xướng đầu ai cũng nhớ Lư-Thoa. Chính vì cái công khởi đầu là khó nhọc mà không ai quên được.

Bởi đó mà suy, bất kỳ xã hội và dân tộc nào, được trăm ngàn người dựa tăm nương bóng, phụ họa theo mù, không bằng được một người thấy rộng biết xa bền lòng vững chí mà tạo ra một việc công ích hoặc một học thuyết chân chính để đem dường chỉ lối cho công chúng. Tức như nước ta ngày nay, nói đến tân học, biết bao nhiêu kẻ nghe thấy thuyết nầy thuyết kia, nói đến chánh trị thì hiến pháp nghị hội, nhiều người bàn rầm lên. Thế mà nhắc tới câu chuyện du học và để xướng dân quyền thì ai cũng không quên sự khó nhọc của hai cụ Sào-Nam và Tây-Hồ. Cuộc đời dâu bể, cái máy tấn hóa không khi nào ngừng. Từ nay về sau, ai là Kha-luân-Bố, tìm cho nòi giống ta một thế giới mới, chúng ta rất lấy làm trông mong, chớ nói gì những hạng «ăn dồ đi trước, lội nước đi sau» thì xã hội ta nào có thiếu gì !

HẢI-ÂU

Một thứ quang-tuyến mới phát-minh

Dùng quang-tuyến mà tiêu diệt các thứ võ-khí

Thế-giới-xã ở Nữu-ước có đăng tin rằng: Về khoảng cận đại, các nhà khoa học chuyên tâm phát minh các thứ lợi khí giết người làm nô lệ cho chủ nghĩa võ lực. Sau trận Đại-chiến, các đồ binh khí do các nhà hóa học phát minh ra lại càng phát đạt; cuộc chiến tranh sau nầy, sẽ là cuộc các nhà hóa học đua nghề nhau. Những thứ võ khí tự nhà hóa học chế ra giết người nghe rất ghê gớm, lắm cái không ai tưởng tượng đến. Như một thứ quang-tuyến dùng để giết người, dầu thành lớn như Luân-đôn, Nữu-ước, trong giây phút có thể hóa làm bằm lửa, ghê nhỉ !

Gần đây, tiếng hòa bình vang cả Đông-Tây, các nhà khoa học, đã có người đổi đường xu hướng, nghiên cứu những thứ gì có thể ngăn ngừa sự chiến tranh được. Thứ đại phát minh « Nhĩ chiến » mà toàn thế giới đương mong mỏi, thì có nhà khoa học nghiên cứu đã lâu mà mới thành công ngày 1 tháng 1 năm 1932 nay. Nhà phát minh ấy nhân dùng Nhĩ chiến điển ước mà đặt tên là «Nhĩ chiến quang tuyến». Năng lực thứ quan tuyến nầy có thể khiến cho các giống có tánh chất phát lửa, nổ, cháy, đều mất cả hiệu lực, thành ra vật vô dụng. Nhà phát minh ấy là một người thanh niên Đức tên là Tân-tư-Khắc (Sinke), hiện mới 28 tuổi, tìm tòi nghiên cứu trên 5 năm nay. Mới rồi ở sở Hải-quân khoa học nghiên cứu đã thí nghiệm thứ quang tuyến ấy chiếu vào nơi nào có đạn lôi, có họa dược, dầu chôn sâu dưới đất, nó cũng bựt nổ hết cả, không sót chút nào. Cách cấu tạo đã phòng quang tuyến ấy, rất là đơn giản, mang xách rất tiện, sức quang tuyến phát ra rộng đến ngoài 20 giặm. Hiện hải lục quân bộ nước Mỹ định xuất số tiền to mua cái đặc quyền chế tạo quang tuyến ấy.

X. X.

CHUYỆN THẾT

CHUYỆN MỘT NGƯỜI XÔ LỆ CÓ TIẾNG

V. — SỞ KHÁNH TÁI SANH

Ở Huế, chắc ai cũng biết tiếng ông A. Ông nhà giàu, con đông, thường vào Nam ra Bắc để buôn bán. Cách đây vài năm, gia đình có mắc một cái nạn rất thảm thiết.

Số là một hôm ông còn ở ngoài Bắc, bà về quê, ở nhà chỉ có một mình cô con gái thứ tư là cô C. Vào khoảng tám giờ tối, có một người thanh niên, mắt đeo kính trắng cọng vàng, mình mặc một bộ tussor, chân mang một đôi giày vernis sáng quắc, đến gõ cửa. Cậu vào ngồi xa-lông một chặp rồi cô C. ra tiếp. Cậu nói Cậu làm đốc giáo ở Bắc, có quen với Cụ ông lắm, lại cũng có biết hết anh em của Cô, nay có phép vào du lịch xứ Huế, nên ghé lại hầu thăm Cụ bà v. v. Quan đốc kể lai lịch rất tường tận: nào Cụ ông có mấy bà, mấy con trai, con gái, nào Cậu cả ở đâu, nào Cô thứ tư lấy ai v. v., Cô C. nghe, phải nhận rằng cha mình có một bạn chí thân. Câu chuyện xong, Quan đốc kết luận:

— Khi Cụ ông đưa tôi ra ga Hanoi có dặn tôi thế nào vào đây cũng lại nhà Cụ mà ở. Nhưng bây giờ Cụ bà đi vắng, phép lịch sự bảo tôi phải đi khách sạn. Xin Cô làm ơn bảo người nhà chỉ cho tôi một cái khách sạn thiệt tốt, vì tôi nhiễm phải cái thói phong lưu từ khi còn nhỏ, bây giờ nơi ăn ngủ sơ sài sợ sinh bệnh.

Cô C. tính vốn thiệt thà, lại cha đi vắng đã lâu, bây giờ gặp được bạn thân của cha trong lòng cũng muốn hỏi chuyện, bèn hết sức cầm quan Đốc lại:

— Thưa ông, tôi xin mời ông ở lại đây nghỉ, vì nhà chúng tôi có nơi tiếp khách tử tế. Mà tôi không mai thì mốt cũng về. Ông đã là bạn chí thân của cha tôi, thì cũng như chú bác trong nhà, xin ông đừng ngại.

Cô liền bảo bồi dọn phòng ăn, sửa buồng ngủ để tiếp quan Đốc. Giờ phút thoi đưa, ngay đêm ấy Quan đốc với Cô C. thành một cặp trai tài gái sắc đậm nồng..., Sáng mai Quan đốc bàn với Cô về cách du lịch. Du lịch ở Huế phải dùng đò. Quan lại nhờ Cô đưa quan đi xem lăng điện.

Đến ngày thứ ba, Cụ bà về, hỏi con gái mình đi đâu, người nhà thuật chuyện Cô đưa quan Đốc đi xem lăng điện đã hai hôm nay chưa thấy về. Bà hoảng hốt, cho người rải đi tìm, tìm mãi mới thấy được cô C. còn ngồi trên bến Thiên-mụ mà khóc, giày, áo, vòng, hột, đều mất đi đâu cả.

Việc nầy có trình quan, quan xét ra thì quan Đốc giáo trên kia tức là *Mê-xừ M.* Biết chuyện

MỘT VỊ « ANH HÙNG » *Việt-Nam*

Một chàng thiếu-niên tự xưng là thiếu-úy (quan một) và phi-công của chánh phủ Đông-dương đi lục tỉnh gần mấy-đay và thường huyện hàm cho mấy người, thì vừa rồi đây mới bị sở mật-thám bắt được. Chàng thiếu-niên nầy tên là Albert Jeando Nguyễn-văn-Mười. Trước khi bị bắt chàng đã gần Bắt-đầu-hội tính cho nhiều người, và mới đây chàng lại thường huyện hàm cho một người chức-việc cũng ở lục tỉnh. Lại một người nhà quê cũng lo cho chàng 300 bạc đặng lảnh ba cái mày-đay.

Chàng bị bắt là vì vừa rồi đi với một người cai mà chàng đã gần mày-đay, đến may một bộ y-phục quan võ tại một hiệu ở Saigon, cho nên hiệu may ấy tin cho ty mật thám biết.

Lúc sở mật-thám đến khám xét nhà chàng Albert Jeandot có bắt được tại chỗ ở chàng đủ cả khí-cụ dùng về việc mày-đay và huyện-hàm; văn-bằng có quan Giám-quốc, vua Bảo-Đại, vua Cao-mên, quan Toàn quyền ký tên, đủ cả các thứ mày-đay.

Hiện nay «quan một» Ng-v-Mười đã bị tống giam đợi đưa ra tòa.

(Trung-lập)

Văn Uyển

Buổi sáng ngủ dậy

Tiếng gà thác giục khắp gần xa,..
Tỉnh dậy mơ mơ kẻo nữa mà...!
Thẳng cánh dở toang màn nắt ức,
Vươn vai hít lấy khí thanh hòa,
Trà sôi vài chén nung gan sắt,
Chảo nóng lưng tìm điểm rượt già.
Ánh sáng vầng đông đà ló mặt.
Chán cho ai đó ngủ sa đà.

Thụ-Ích

Nực cười

I

Ai ơi! trăm trợ muốn làm người,
Người có gì hơn khác mỗi loài.
Đã chẳng hơn chi mà tệ quá,
Vẫn không khác nó lại ngông đời.
Mọi cùng đất đỏ hai tay độc,
Giết hết đầu xanh một tiếng cười.
Dám bảo rằng linh hơn vạn vật,
Dối ai không nhẻ dối luôn trời.

II

Nhố nhăng ông chả lại bà nem,
Thấy cả anh em cả chị em.
Miệng mặt gầy nên tuồng sáng đạn,
Mặt người che bịt dạ muông chim.
Chuối hương một dặc hồn kim cổ (1)
Mây chó trăm năm cuộc nổi chìm (2)
Nhưng thế thế còn say quệt mãi,
Biết đâu sáng tối với ngày đêm.

V. D.

(1) 庄周夢 chiêm bao thấy lấy là chuối đậy hương.

(2) 白雲狗 mây trắng chó đen

Ý KIẾN ĐỘC GIẢ

Trung Nhật xung-đột

NHẬT BẢN SAO LẠI DÁM MƯỢN NƠI TÔ-GIỚI QUỐC-TẾ MÀ HÀNH-ĐỘNG VỀ VIỆC BINH ?

Trong bài thời đàm về cuộc Trung-Nhật xung-đột đăng báo T. D. số 461, ông Quan-Thời-Khách khám phá những điều quan yếu trong cuộc xung đột ấy; từ tình hình nước Nhật nước Tàu, cho đến thái độ liệt cường đối phó với cuộc ấy thế nào, một cuộc to tác trên sân khấu cạnh tranh ngày nay, trăm bình ngàn dạng mà tóm tắt trong một bài văn vắn như thế, thật cũng có công phu. Trong nhịp tết nầy, báo nào cũng nghĩ một đôi kỳ, tin tức gián đoạn, mà được đọc một bài thời luận như thế, rất là thỏa lòng. Song xét cho kỹ càng thì bài ấy có bỏ sót mất một điều quan hệ là chỗ người Nhật sao dám xâm nơi Thượng-hải là ổ liệt cường... Vậy ký giả đem chỗ sở kiến bày tỏ sau nầy, không dám nhân là đích kiến, nhưng xin bổ chỗ thiếu cho bài kia, và chất với ông Quan-Thời-Khách cùng độc giả.

Liệt cường Âu Mỹ tìm đất thực dân, lấy nước Trung hoa làm một cái thị trường to lớn, gần một thế kỷ nay, và gồm cả các nước, không phải việc mới, cũng không phải một vài nước. Trước khi mới sang thông thương, thấy Trung-hoa đất rộng người nhiều lại là một nước văn minh tối cổ, có tiếng trên hoàn cầu, vẫn còn kiêng nể nhiều. Từ trận Trung Nhật đánh nhau (năm 1894) nước Tàu bị thua mà cái hư bên của con cháu vua Hoàng-đế kia bày tỏ rỏ ràng, nên họ đã manh lòng khinh rẻ, toan chia xẻ miếng thịt to lớn kia cho thỏa lòng tham dục. Cái tiếng « Qua phân » (瓜分 chẻ dưa, nghĩa là mỗi người một miếng) đã sôi nổi từ lúc đó kia. Song từ đó, dân Tàu có hơi tỉnh ngộ, không ngu ngơ như trước, mà Chánh phủ Tàu cũng theo gương Nhật-bản, bắt đầu cải cách và duy tân. Công việc tuy chưa ra gì, song phong khí cũng khai thông mà nhân tâm cũng phấn lệ. Gia dĩ trong cuộc quyền lợi cạnh tranh, không ai chịu nhường cho ai, dử-kỳ dùng võ lực mà đòi lấy mối lợi, chưa chắc đã vững vàng, chi bằng nhân triều Mãn-châu hủ bại kia, cứ đòi dọa hăm nạt mà cướp lấy quyền lợi một cách yêm điểm là hơn, tức là những điều ước bất bình đẳng vậy.

Cứ theo những điều ước bất bình ấy, quyền lợi nước Tàu đã ngầm ngầm vào trong tay các nước, nào là thô tá, nào là ưu đãi, nào là tài phán quyền, cho đến ngân hàng thiết lộ, không có mối lợi nào của người Tàu mà người ngoài không can dự vào. Không những thế thôi, Nga chiếm Mãn châu thì Nhật đòi Phúc kiến, Pháp tá Quảng-châu-Vãn thì Anh tá Cửu-long-giang và Đức chiếm Sơn-đông, tuy không có cái tên «qua phân» mà kỳ thực không khác gì qua phân. Những tiếng « quyền lợi quân đẳng, ưu đãi huệ quốc», chính là cái chánh sách qua phân yêm điểm. Nhật-bản tuy là nước hậu tấn nhưng cũng ngang hàng với liệt cường mà cũng hưởng quyền lợi đặc biệt ấy.

Chánh sách ấy thực hành đã lâu mà ở triều Mãn-thanh thì muốn gì được nấy, họ cứ cầm làm cho thế lực của mình được bền vững.

Cuộc đời không thường, mà tình thế một ngày một khác. Từ bọn cách mạng Trung hoa đánh đổ Mãn-thanh lập thành dân quốc, chính lúc đầu Tôn-Văn làm tổng thống, một bữa diễn thuyết ở Thượng-hải, có đông người ngoại quốc tới nghe, ông ta dở đầu một câu: «Dân quốc đối ngoại, cần nhứt là phải thủ tiêu điều ước bất bình đẳng...» Câu ấy làm cho liệt cường bị kích thích mà rất chú ý. Vì họ cũng tưởng bọn dân đảng Trung-hoa chỉ đánh đổ Mãn-thanh là mãn nguyện, không ngờ có cái hy vọng triệt để như Tôn-Văn đã phát biểu. Tuy vậy mặc dầu, dân quốc cơ sở chưa vững bền gì, lại diễn ra cái nạn nội tranh. Cái ngày Trung-hoa diễn cuộc nội tranh dài ra bao nhiêu, thì quyền lợi của liệt cường càng khoách trương vững bền bấy nhiêu: Bắc nầy liên Nga liên Mỹ, chú kia thân Anh thân Nhật, cậu nọ lại thông Đức kiết Pháp, cung cái nhịp cho liệt cường lợi dụng để giữ vững cái quyền lợi ưu đãi, còn ai mà làm cho lay động đi được. Ai ngờ con cháu ông Hoàng-đế chọi nhau một hồi, lại thấy gây thành cái cuộc thống nhứt và để khởi vấn đề « điều ước bất bình đẳng», mà đòi thủ tiêu rộn lên. Ấy là một đều đụng chạm rất sâu đến quyền lợi sẵn có của liệt cường ở Trung-hoa lâu nay, có lẻ nào họ khoanh tay ngồi nhìn chờ cho đến cái ngày của trong túi mình bị người ta dựt lại hay sao? Nói tóm một câu là Trung-hoa rục rịch toan thủ tiêu điều ước bất bình đẳng, chính là phạm vào chỗ tối kỵ của liệt cường, nên họ ngầm ngầm phải cùng nhau lo cách dự phòng và đối phó vậy.

Đó là nói chung cả liệt cường, còn nói riêng Nhật-bản thì quyền lợi ở Mãn-châu, từ Trương-tác-Lâm làm chủ về trước, cứ một mực khoách trương yêm điểm không ai ngăn cản gì. Từ cậu công tử Trương-học-Lương thừa kế nghiệp cha, lại hết lào ủng hộ Trung-ương, làm cho cuộc thống nhất thành cái sô hình (hình con chim con). Tuy thiệt sự chưa có gì, song động có chút gì, chánh phủ Trung-hoa cũng can thiệp làm rộn, bên cạnh giường nằm mà có tiếng kẻ khác ngủ ngáy, nghe cũng khó chịu. Ấy là cái cớ người Nhật đối với Mãn-châu mà nhứt định thực hành cái chánh sách võ lực xâm lược không cần dấu điểm gì cả.

Ngày trước người Nhật đánh Tàu, liệt cường can thiệp mà mỗi nước cũng xẻo riêng được một miếng lợi to; ngày nay người Nhật xâm chiếm Mãn-châu, không phải cung một cái nhịp tốt cho liệt cường xẻ thêm miếng khác hay sao? Mãn-châu bị người Nhật chiếm lãnh mà Trung-hoa đối phó không ra vẻ gì, thì toàn nước Trung-hoa bao nhiêu những nơi thô tá và thương phụ, thuộc dưới quyền nước nào tức là phần chiếm lãnh của nước ấy, còn trật đi đường nào nữa.

Bồ khuyết

TỤC TẢO HÔN Ở ẤN ĐỘ

Thời kỳ phát dục của nhân dân Ấn-độ rất sớm, theo số thông thường thì 12, 13 tuổi đã lấy chồng và có con. Theo bản thống kê gần đây, dân bà góa chồng trong nước có đến 4000 vạn mà ở trong phần nhiều dưới 18 tuổi.

ANNAM LỊCH SỰ
HÃY NÊN
HÚT THUỐC LÁ JOB

GẶP ĐÂU NÓI ĐÓ

Xin bỏ một câu dầu lưỡi

Tôi thường nghe nói : «Con người ta ở đời, cái thân của mình không phải hẳn là của mình, mà có của xã hội ở trỏng nữa». Theo cái lý sự đó, mỗi khi có một người nào tự hủy cái thân của mình, vì lẽ gì mặt kệ, thì bị lôi ra trước tòa án dư luận mà khép vào cái tội trốn nợ xã-hội.

Không giấu diếm gì, xưa nay tôi cùng một lòng với nhiều người mà nhận cái lý sự đó là trúng. Nhưng đến nay thì tôi không chịu như thế nữa. Không chịu vì một cái tin vắn tắt về việc Tư-Thìn tự tử đăng nơi trang ba tờ báo Trung lập (không còn nhớ số nào):

« Tư-Thìn, người làng Ái mộ, trước làm ở nhà máy Gia lâm, sau thôi làm nhà máy Gia lâm, vào làm ở nhà máy Trường thi (Vinh). Làm ở nhà máy Trường thi được một năm, rồi lại thôi về Hanoi xin vào làm ở sở Aviat. Không may bị nạn lao động, hư mất một mắt, còn một con kia cũng chỉ thấy mập mờ. Sau khi bị cái nạn mù ấy, Tư Thìn sinh ra buồn rầu ; buồn rầu lâu, hóa ra bịnh, như điên như dại, mỗi ngày mỗi thêm ốm o gầy mòn. Vợ con lo thầy chạy thuốc cũng nhiều mà cũng không thấy hết. Ngày 12 Janvier, Tư Thìn giao nhà cửa cho vợ con rồi ra đi. Đi đâu? Đi ra nằm thượt trên đường rầy xe hỏa từ Hải dương – Hanoi để cho xe đăng. Người tài xế trông thấy, kéo còi, nhưng Tư Thìn quyết tự tử nên không chịu tránh. Bánh xe nghiến vào, làm đứt hai người Tư Thìn. »

Theo cái «ca» của Tư Thìn đó, mà đem cái lý sự trên kia, buộc vào cái tội trốn nợ xã hội, thì chỉ có những người có đeo một cái ý riêng gì đường sau ót, chớ thiệt ra Tư Thìn không có lỗi gì với xã hội ráo ; chẳng những thế xã hội lại còn có lỗi với Tư Thìn nữa kia.

Như đã nói «nợ xã hội», thì xã hội là chủ nợ, mà Tư Thìn (cũng như mọi người) là người đi vay. Người đi vay phải giữ cái bổn phận của mình đối với chủ nợ, nghĩa là phải trả. vay ít thì trả ít, vay nhiều thì trả nhiều, chớ không được gạt. Trái thế thì là gian lận. Mà chủ nợ đối với người đi vay cũng có cái bổn phận của mình, nghĩa là phải công bình, ai vay cũng lấy một phần tiền lời như nhau, chớ không được cho người này vay nhẹ lời rồi bóp họng người kia lấy nặng mà đập vào. Trái thế thì là ác.

Một túp lều tranh, vài bộ quần áo vải, mỗi ngày cơm nước vừa đủ no, Tư Thìn chỉ mắc của xã hội có chừng nấy, mà ngày nay cũng như ngày mai, ngày mai cũng như ngày mốt, nai lưng làm việc trả cho xã hội mãi mà cũng không rồi. Mà ác làm sao! đến khi đã bị hư đôi con mắt rồi mà xã hội cũng còn cứ bắt trả. Còn biết bao nhiêu kẻ khác, ở thì nhà lầu, ăn thì toàn vật ngon mặc toàn thì đồ hàng đồ lụa, thế mà cả đời không khi nào thèm chịu để chảy một chút mồ hôi. Xem thế thì Tư Thìn đối với xã hội không phải là gian lận, mà xã hội đối với Tư Thìn không sao tránh cái tiếng ác được. Chủ nợ đối với người đi vay không giữ tròn bổn phận của mình, thì không thể buộc người đi vay phải giữ tròn bổn phận đối với mình được. Mà ba mươi đời hề cái gì mà buộc người ta thì là bá láp hết.

Tư Thìn tự tử, ấy không phải Tư Thìn muốn trốn nợ xã hội, mà chính là xã hội giết Tư Thìn đó. Tôi xin bỏ cái câu người ta thường hay nói trên đầu bài kia.

Bi-nhân

TÂN-VIỆT-NAM THƯ-XÃ

Võ gia-đình 500 trang
Đông-chu liệt-quốc 500 trang
Giá 1$00 — QUAN-HẢI — Huế

PHÚ-XUÂN HỌC-HIỆU
HUẾ
94 — rue Gia-Hội — 94
HIỆU-TRƯỞNG: CAO-VĂN-CHIỂU
Khai-giảng : 15 Février 1932
Có đủ các lớp sơ-học và cours Perfectionnement.
Học trò ở xa sẽ có chỗ gởi gắm hẳn hoi.

VIỆC TRONG NƯỚC

TRUNG-KỲ

NGHỆ-AN

Năm mới mà thói cũ

Mấy cái Tết gần sau đây, bên Nam triều cũng như bên Bảo hộ, các viên tùng sự nhà nước chỉ được nghỉ mấy ngày đầu năm thôi.

Rạng ngày mồng bốn Annam, từ các dinh thự cho đến các nha môn đều mở cửa làm việc như thường. Thế mà đến ngày mồng tám tháng giêng Annam đây tại phủ Hưng nguyên, dân sự vào hầu đơn đều bị mấy chú lính lệ đuổi ra và nói rằng: « Năm mới chỉ có những người mừng tuổi quan mới được vào, còn những kẻ có đơn kêu ca gì chớ vào mà sinh huông (điềm xấu)!?». Huông gì ? Có lẽ là cái huông đồng xu đó! Đã đến ngày mồng tám, còn gì là mới nữa ?

Việc nầy tự lịnh quan phủ hay là mấy chú lính bịa chuyện làm càn?? P. V.

Dân kiện lý trưởng

Ngày mồng tám tháng giêng thấy dân làng Hà khê, tổng Hải đô, phủ Hưng nguyên có đệ một lá đơn lên phủ kiện lý trưởng làng ấy là Phan Phiên mấy khoản như sau nầy :

1/ Về việc tuần sương, lý trưởng đã gặt lúa lại bắt ép dân phải nạp cho y mỗi sào 1 quan 5 tiền. Lý trưởng ăn cả tiền lẫn lúa, dân chả được miếng gì.

2/ Về việc chẩn cấp, dân đói được nhận một lần 6 bì gạo, lý trưởng chỉ phát cho 5 bì, còn một bì y nói để làm lễ đi quan, (có quả vậy không ?).

3/ Nhà nước phát về 35 bao lúa giống, lý trưởng chỉ phát cho 23 bao. Sợ dân không thuận nên lúc đó y cũng làm giấy phát 23 bao, rồi sau y thêm một nét ngang vào trên chữ «nhĩ», và chữa chữ «tam» làm chữ «ngũ» (vì y đã dụng tâm trước, nên chữ tam chữ ngũ y đều viết chữ đơn để cho dễ chữa).

Ký giả có được xem qua lá đơn của dân Hà khê, song lúc vội vàng không tiện xem lâu, nên quên mất khoản dưới. Sau đơn thấy có 21 người thay mặt cho đồng dân ký kiến. Về việc nhũng lạm, ở Hưng nguyên thấy xảy ra hàng ngày. Mong quan trên sẽ minh xét việc nầy mà trừng trị tên lý trưởng kia để làm gương cho kẻ khác. P. V.

HÀ-TĨNH

Trảng án sao lại bị tịch ký?

Trần Bình quê ở huyện Hương sơn, tỉnh Hà tịnh, năm trước bị bắt tình nghi về nhịp tại huyện Hương sơn còn có việc lộn xộn. Sau khi bị bắt, gia sản Trần Bình đều đã bị tịch biên và đấu giá đến 200$00.

Nay quan trên xét ra vô can, Bình đã được tha về. Thế thì gia sản sẽ có được trả lại không?

Hiện nay anh Bình là Trần chí Tín, cũng can về việc tình nghi, còn bị giam tại Hatinh. H. P.

Chính sách của mấy ông hương hội tộc biểu

Mấy lâu trong dân gian có phong trào lộn xộn, nay đã yên rồi, nên chi nhà nước có sức các làng đặt ban hương hội, tộc biểu để xử đoán việc trong làng. Vì thế cho nên làng Thái yên chúng tôi cũng đặt hương hội tộc biểu đủ cả. Dân chúng tôi ngu dại không biết nhà nước có rộng quyền hạn cho các ông thế nào, thấy các ông làm nhiều đều bóc lột xin kể một vài việc:

1·) Làng chúng tôi có mấy chục mẫu ruộng công, thường năm thu hoa lợi phụ vào sưu cho dân, thế mà năm nay các ông thu rồi chia nhau dân mất cả. Các ông lại đổ tội cho quan đòn lấy. Số tiền ấy lý trưởng có biên lai cho các nhà nạp tiền hiện còn đó.

2·) như việc các ông bắt phu đoàn phải nạp mỗi tên 0$50 góp được một số bạc gần 20$00 mua heo xôi rượu đưa ra đình trung đánh chén.

Dân chúng tới tuần phòng 7, 8 tháng trời, mất ăn mất làm, vợ con đói rét, các ông nên xét tới chỗ khổ đó mời phải, lẽ nào bắt góp tiền cho mà ăn uống!

3·) kỳ tết năm nay, quan trên cho dân tế tự chơi bời trong 3 ngày tết, thế mà sớm mồng một mấy người lính đồn vào lạy nhà thờ, có nổ một miếng pháo, lại bị mấy bác xã đoàn đưa dân tới bắt trói lại, phải lo lót mới tha cho, còn nhà các ông thì nổ pháo rầm trời chả ai dám bì nạnh gì hết.

Còn nhiều điều tệ nữa nói không hết, dân thôn quê chúng tôi bây giờ chỉ khổ vì câu chuyện của mấy ông.

Dân làng

Khám phá một chi bộ Hội kín

Các nhà chuyên trách mới khám ra một chi bộ Hội kín ở Phúc Trạch, 5 người tên là Ngô, Hà, Cục, Tâm, Quang đã bị bắt.

Tra xét ra thì biết rằng Quang làm Tổ trưởng chi bộ nầy, còn Hà là bí thư. Hiện đã bắt được hết các giấy má. Còn năm người hội kín kia đã tống giam ở đồn Phúc Trạch để xét hỏi. (T. N.)

QUẢNG-BÌNH

Quang cảnh ngày Tết năm nay

Hằng năm cứ đến ngày Tết thì dân dã cũng rộn ràng sắm ăn sắm mặc, lo đơm lo cúng tiệt quá nhộn nhịt. Nhưng năm nay, vì có cái nạn kinh tế khủng hoảng kéo dây kéo nhợ mãi, đi đâu cũng nghe người ta than van tàng thiếu. Cái quang cảnh ngày tết năm nay vì thế mà ra vẻ lãnh đạm. Nếu không cao, pháo không kêu, nhiều nhà nghèo đói phải bỏ bàn thờ nguội lạnh, còn những nhà trung sản cũng có cúng, nhưng cúng một cách đơn giản lắm, cái Tết năm nay thật khác Tết mọi năm nhiều. Thế mà việc đồ bác thì lại thạnh. Cờ bạc là cái mối sinh ra nghìn tội khác, năm nào cũng có trát quan nghiêm cấm và hương lý tuần phòng. Năm nay bọn hương lý làng nào cũng đồng thanh cho tự do đồ bác. Ấy vì vậy mà suốt cả thôn quê thành thị, đi đâu cũng nghe tiếng tiền xóc đĩa, tiếng bài tổ tôm!

Vậy cái tết năm nay, chỉ có cờ bạc là như mấy năm trên thôi!

X. X.

QUẢNG NAM

Thủ đoạn chánh tổng đoàn

Chánh tổng đoàn tổng Vinhqui (Tam kỳ) là Lê Hoằng có tánh ăn vặt. Lúc tháng 11 năm ngoái y tổ mò đi lục yểm canh. Có một đêm mò tới yểm canh làng Lai cách, đêm ấy lạnh lắm nên hai tên dân canh (tên Trộp tên Huấn) nằm canh ở yểm chịu không thấu, mới vào nhà ở gần yểm xin lửa ra nhen suởi cho đỡ lạnh. Chánh đoàn vừa tới yểm ấy lấy chiếu và gậy quăng lên nóc yểm rồi đánh mỏ. Hai tên dân canh ấy chạy ra, thì y nói sao bỏ canh, nào chiếu nào gậy, hăm dọa dòi phúc dòi trình, hai tên hoảng hồn phải chạy vạy cúng cho y mỗi tên là 0$50, y lấy bạc ấy vào nhà tên Soi ăn tuại cho uống rượu ngỏa ngue.

Mùng bốn tháng chạp, ở làng y (Cẩm sơn) tên Vệ dựng nhà, có trình với Lý trưởng minh bạch, thế mà y bắt tên Vệ hăm dọa rằng tụ hội nhiều người lạ mặt, dỡ sách dòi tiền, tên Vệ không chịu, y làm tờ trình Phủ rằng tên Vệ đêm mùng bốn làm việc gì tụ hội nhiều người.

Quan Phủ có phái thầy Câu về khám thì thiệt tên Vệ dựng nhà chứ không có tụ hội gì cả. Nghe quan có quở trách mà y vẫn giữ thói quen ấy, dân khó chịu quá! D. D.

QUẢNG NGÃI

Hương lý sách nhiều.

Hương lý làng Thọ Lộc Sơn Tịnh như xã Hùng, hương kiểm Lê Tú, Hương mục Nguyễn - Dương làm nhiều đều thậm tệ :

1) những bạng bần dân đến xả lính giấy bắt khám thì y buộc phải chịu tiền rượu mới phát (Huỳnh Mô, Lửu Hi, Lại, Quyên, Bá, Lân, Vẫn, vân vân.)

2) Quan Huyện có sức cho làng nộp tre để lính làm đồn, xã Hùng và Hương Tú góp kẻ 1$, người (1$50 (Nhuế, Hoành, Xứng, Cửu, Giáo, Chược, Cũng, Hương Chinh, Bổn Trí, Bổn Huân, Hương Ban.....) Cả thảy 19 người được 14$50, mà phái cho 39 người vác tre mỗi tên chỉ 3 tiền kẽm, còn bao nhiêu bỏ túi (Lẻ đáng mỗi tên 0$37).

3) theo lệ tế hằng năm, làng trù chi tiêu 190$. mà năm nay bọn hương lý thông đồng với Quản H. trích ra 271$, và 200$ ăng lúa. Tiền tiêu như mọi năm, còn dư bao nhiêu suốt mất.

4) lúc Quản H. còn tại ngũ có ăn công điền, lúc về hưu phải trả lại cho làng, làng cho mướn, đại hào mục Nguyễn Hoài dành mướn mỗi khoảnh 3 quan, rồi cho dân mướn lại 3 quan năm, thế mà làng cũng làm thinh. T. I.

BẮC-KỲ

Khám bắt một chi bộ hội kín

Hôm 13 Février vừa rồi, ông Cảm riêng phòng chính trị đã cùng với các viên chức Mật thám Tây Nam từ Hanoi đi lên làng Đồng Vệ, thuộc phủ Vĩnh tường, tỉnh Vĩnh yên, để khám bắt một chi bộ Hội kín hơn 30 người lập ở đó đã lâu.

Khi các nhà chức sự tới nơi, liền cho bủa vây, lục khám từng nhà, thì bắt được hai chục quả bom và nhiều dao mác cùng những giấy má hệ trọng.

Hiện đã giải những người bị bắt ấy về giam ở sở Mật thám để xét hỏi.

HUYNH-THUC-KHANG CONG-TY
Chuyên-trách lập-cổ, vốn 30.800$00
Hội sở tại Đường Đông-Ba, HUẾ
R. C. TOURANE N° 4

GIẤY MỜI NHÓM ĐẠI-HỘI-ĐỒNG THƯỜNG-NIÊN (1)

Thưa các Ngài Cổ đông,

Chiếu theo khoản 29 trong điều lệ Công-ty, xin mời các ngài đáng 8 giờ sáng ngày-chúa-nhật 28 FÉVRIER 1932, tức là ngày 23 tháng giêng năm Nhâm-Thân, đến nhóm Đại-Hội-Đồng thường niên kỳ thứ năm, tại nhà chớp ảnh TAM-TÂN (Cinéma TamTân) ở đường Paul-Bert Huế.

ĐỀ MỤC NGHỊ-SỰ:

1·) Duyệt sổ năm 1931.
2·) Bầu hai viên Hội-đồng kiểm-sát.
3·) Vấn đề chia lời.
4·) Xét việc đã qua trong năm 1931 và bàn việc tấn hành sau nầy

Nếu ngài nào bận việc không đi được, thì xin kỳ giấy uỷ-quyền (theo kiểu dưới đây) cho một vị CỔ-ĐÔNG KHÁC, thay quyền quyết-nghị trong khi đến dự Đại-Hội-Đồng.

Huế, le 20 Janvier 1932.
QUẢN-LÝ
HUỲNH-THÚC-KHÁNG

KIỂU GIẤY UỶ-QUYỀN

Tôi là _____ ở _____
cổ-đông Công-ty Huỳnh-Thúc-Kháng, làm giấy nầy để giao quyền cho một vị cổ-đông khác là ông _____ ở _____
thay mặt tôi quyết nghị các khoản trong kỳ Đại-Hội-Đồng thường niên nhóm ngày 28 Février 1932 tại Huế.

_____, le _____ 1932
Ký tên:

(1) Giấy mời nầy có gởi riêng cho từng người xin nhớ đem theo, để tiện việc ghi tên lúc vào nhóm

Sáng hôm 16 Février, ông Cảm riêng Riner đem lấy cung những người bị bắt ấy thì họ đều nhận có chưa trong hội kín, còn về việc cướp ở làng Kim cương tháng Décembre 1930 thì họ chối. (T. N.)

GIẤY ÍT CHUYỆN NHIỀU

50 tù chính trị ở nhà pha Hỏa-lò dẫn đi Sơn-la bữa trước, khi ra khỏi tàu, một người toan nổi loạn, nhưng dẹp yên được

Hôm 10-2 có mấy chiếc xe cam-nhông ở Hà-Tịnh chở 100 tù chính trị vào Kỳ-Anh để phở trại.

Hôm 13-2 Nguyễn-xuân-Dáp phụ máy nhà in báo Volonté Indochinoise ở Hanoi, trong khi quây máy lăn lơ bị máy nghiền chết tươi.

Bữa 12-2 một vị giáo sư Trung-hoa là ông Chiu-Ziu-Nii và hai vị giáo sư chuyên môn người Mỹ ở trường Cao-đẳng Canh-nông bên Quảng-đông sang tận làng xã Đoài huyện Nghi-lộc (Nghệ-an) để xem xét và nghiên cứu giống cam-sành ngon ngọt có tiếng. Phải phục cái tánh tìm tòi của người các nước.

Hôm 28 Tết, một bọn cướp đã súng mác độ 40 người tới cướp sạch của cải và giết chết cả hai vợ chồng Lý-hồng-Mân, một tên khách trú chủ đồn điền ở làng Đông-Triều, tỉnh Hải-dương (Bắc-kỳ). Một ông già trong làng cùng ngồi uống rượu cũng bị giết và một người bạn tới chơi bị một lát dao sát mái. Trước khi ra về, bọn cướp nổi lửa đốt hai cái nhà lá trong đồn điền và «nướng» hai cái mặt vợ chồng Lý chơi.

Đoàn-tử-Lê 23 tuổi, người làng Phung-Công, phủ Đức-thọ, thủ phạm việc ám-sát Lê Cổ và Nguyễn - Thiện 42 tuổi, người làng Đông - lỗ tổng Thượng - nhất, phủ Thạch-hà, thủ phạm việc ám-sát Nguyễn-Lân rồi quăng xuống sông và việc ám-sát Nguyễn - Hiên trong năm ngoái, đã đều lên đoạn-đầu-đài hôm 1-2 vừa rồi.

Nên biết

Bắt đầu từ ngày 19 février 1932 nhà Bưu điện sẽ đổi tiền giấy thép lại như sau nầy:

Giấy thép thường (télégramme ordinaire) thì mỗi một chữ 0$04, mà mỗi cái phải (0$20 là ít nhứt. Giá mới nầy không luận là dùng giấy thép hay là dùng vô tuyến điện.

Còn về giấy thép thơ (télégramme lettre) gởi đi bằng tàu bay thì mỗi một chữ 0$08, mà mỗi cái ít nhứt cũng phải 0$40.

Các giấy thép về việc quan thì mỗi chữ 0$02.

DẦU
KHUYNH-DIỆP
nấu tại Phước-Mỹ
(Quảng - Bình)
chứa tại Đông-Hới
phát-hành tại Huế
Thơ từ tiền bạc, để gởi cho :
M. Viên-Đệ
Hiệu dầu Khuynh-Diệp – Huế
Giây thép tắt :
VIENDE HUE
Giây nói : 87

ĐI SAIGON
nên ghé lại tiệm bán cơm Annam hiệu
VI-TIÊN
42 -:- Amiral Courbet -:- 42
(ở hông chợ mới Bến-thành và kế gare xe lửa đi Nhatrang)
Món ăn nấu theo Trung Bắc — Có chỗ nghỉ tử tế — Có lãnh nấu cơm tháng — Giá tiền tính rẻ mạt.
Chủ nhơn là người Trung-kỳ, trú ngụ ở Saigon đã lâu, có thể chỉ vẽ và giúp đỡ cho qui khách trong khi cần dùng.

THAM-THIÊN-ĐƯỜNG
Cung-chúc tân-niên
100 Rd Chevesieux HAIPHONG

Sữa NESTLÉ hiệu CON CHIM

Sức khỏe của trẻ nhỏ

Hãy xin không mất tiền một quyển sách dạy cách nuôi trẻ bằng tiếng quốc ngữ của Bác-sĩ Vidal soạn ở hiệu sữa NESTLÉ, phố Paul-Bert, số 55 Haiphong.

Comptoirs Commerciaux d'Annam

Commission - Représentation

TRUNG-KỲ THƯƠNG-CỤC

107, Rue Paul - Bert -:- HUẾ

LÊ-THANH-CẢNH chủ nhân

合 Maison HOP-THINH 盛

SOIERIE & MERCERIE

33 Rue des Cantonnais Phố Hàng Ngang

HANOI

Bản hiệu chuyên môn bán các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như: lĩnh áo, lĩnh quần đen, trắng trơn và hoa. The thâm, bâng đen, the các mầu trơn và hoa. Lụa thâm các mầu, trắng bề khổ 0m37, 0m40, 0m70, 0m75, 0m80.

Lượt đen các hạng, vải màn, chê hạt. Bán sỉ và bán lẻ giá rất hạ, vì bản hiệu buôn bán đã mấy chục năm nay, buôn được tại gốc những hàng kể trên. Các Quí Khách ở xa xin viết thư về lấy mẫu và giá hàng, bổn hiệu sẽ hồi âm lập tức.

Lại còn các thứ hàng tạp hóa như đồ da, valise, yên ngựa, cặp sách, giầy giép, ví da, đồ đồng, đồ thêu, như mặt gối văn văn... bản hiệu có bán buôn rất nhiều xin các quí khách chiếu cố, bản hiệu rất hoan nghênh. Gửi hàng đi các nơi theo cách lĩnh hóa giao ngân (Contre-Remboursement).

Buôn bán thật thà, hàng tốt giá rẻ, các quí khách mua thử sẽ biết.

Nay cần bạch

Mme NGUYỄN-THỊ-SÁU

HỢP-THỊNH

Soierie & Mercerie 33 *Rue des Cantonnais*

HANOI

Giải thưởng 45$?

Xin xem hết bài này mới rõ

Khắp cả Nam-kỳ, ai dùng THUỐC-XỔ hiệu NHÀNH-MAI thì cả đều công-nhận là một thứ thuốc xổ, độ nhứt hay; Muốn rõ lời quảng-cáo tôi là thành thật, lúc xổ ráng làm sao xem cho được phân, thì sẽ thấy, đàm độc rất nhiều, phân đen đen, lái kiêm, và còn trùng nhỏ nhỏ, đều bị thuốc, tống hết ra cả. Dùng thường, mỗi tháng một gói thuốc nầy, thì không đau bụng, vì thuốc có tài rửa ruột sạch côn trùng, và tiêu đàm độc. Khắp Nam-kỳ đâu đâu cũng có bán. Ở Trung-kỳ, có gởi bán mấy chỗ sau nầy:

Ở Phontiou: Đồng-xuân-Ủy Cai de la laverie S. E. E. M.

Ở Vientiane: Đài-văn-Nhờ commerçant.

Ở Huế có bán nơi M. Đào-duy-Ánh (Quan-Hải) rue Gia-long.

HUẾ (Citadelle): *Hồ-tri-Phát maison Thuận-Lương*
FAIFO: *Bazar Hồng-Lợc 133 Pont Japonais*
TOURANE: *Nguyễn-hữu-Tính commerçant*
QUANGNGAI: *Madame Phạm-Hòa commerçante*
NHATRANG: *Nhà thuốc Mỹng-Lương thư-quán*
QUANGTRI: *Châu-nguyên-An chez Hòa-Long hiệu*
PHANTHIẾT: *Lê-nam-Hưng commerçant rue Gia-long*

Luôn dịp, kính cáo cùng quí ngài thử THUỐC-DÁN hiệu CON-RẮN, trị mụn độ nhứt hay, trị ghẻ, và nhậm mất rất tài, vì thuốc rức ghèn và phong độc. Đờn bà đau vú, hạch đàm, nhứt đầu, nước ăn chơn, sải càng, tim la, hột xoài; Mấy bệnh nầy dùng tới thuốc dán nầy, thì được vui lòng cả. Mỗi hộp giá 0p25 (mua hộp, có thể dùng được một năm, nếu ít bệnh). Mỗi nhà nên mua để dành.

Muốn đền đáp ơn qui ngài dùng THUỐC-XỔ hiệu NHÀNH-MAI. Tôi xuất ra 45p, mua 10 xấp lãnh rất tốt, chia ra làm 10 phần thưởng (bon prime). Mua thuốc xổ, lúc xé bao thuốc, xin như coi kỹ, có những giấy thưởng nầy. Ai đặng, xin cho tôi hay, sẽ gởi lãnh liệp tức. Mua sỉ lời nhiều, do nơi

NGUYỄN-VĂN-PHỐ

Boite Postale n° 63 -:- Saigon

(*Còn cần thêm nhiều đại-lý*)

Thuốc xổ giá 0$20. Thuốc dán giá 0$25

MÁT TRỜI

Mấy tháng gần đây, trời nóng nực quá, hàn-thử-biểu lên đến ba bốn mươi độ. Tuy ấy, ảnh mỹ thuật tối mờ của hiệu **HUONGKY** vẫn được quý khách rất đổi hoan nghênh, không nề nóng nực đến chụp thật đông. Trời nóng còn đông như thế, huống hồ đến tiết sang thu, trời thêm mát mẻ, có lẽ các quý khách càng đến thật đông hơn, lại chính bản hiệu chế nhân thân hành dưng ảnh để khỏi phụ lòng các quý khách chiếu cố về tối ảnh mờ. Chính là tối ảnh hiệu HƯƠNG-KÝ khởi xướng ra trước nhất, nên không đâu bắt chước bằng được. Các quý khách có đến xem tận nơi mới rõ công nghiên cứu của bản hiệu về nghề nầy đã hai mươi năm có lẻ.

HUONGKY PHOTO

48 Rue Jules Ferry — HANOI

XÃ-HỘI-HỌC

(*Tiếp theo*)

CHƯƠNG THỨ 3

Xã-hội tâm lý

Xã-hội hiện tượng, chịu cái ảnh hưởng vật chất rất nhiều mà không quan hệ đến thực tế là vì lẽ gì? Vì cái yếu tố mà tổ chức nên xã-hội, không sao ngoài tinh thần ra được. Xã-hội mà cấu tạo đều do tư tưởng và cảm tình của loài người kiết hợp mà thành, mà cho đến con đường phát sinh và trưởng thành, cũng nhờ mối tư tưởng và cảm tình ấy kiết hợp mà duy trì được lâu dài. Bởi vậy chc nên chế độ văn vật gì gì, đều là do tư tưởng vô hình cũng tác dụng của ý chí, phát hiện ra bề ngoài. Như nói vấn đề nhân chủng, màu da có vàng trắng đỏ đen khác nhau, đầu cốt có rộng hẹp không đồng, người ta nhân đó mà phân biệt người Âu người Phi trình độ văn đã khác nhau... Song dân tộc Điều đốn cùng cư dân Bắc bộ nước Đức, cũng có người đầu cốt dài như người Phi châu; còn có người da khác mà ở vào miền đất nọ trong đôi banăm thì cũng có kẻ hóa ra da đen, người Âu đã khảo chứng như thế. Lại như nhà lịch sử học Âu-châu luận về đông tây văn minh có nói người A-lợi-An là giống người tấn bộ; còn các giống khác là giống người bất tấn bộ; song thử xem lịch sử Nhật bản trong khoảng 40 năm nay thì hiện tượng tấn bộ rất là rỏ ràng, thì cái thuyết trên không phải là lầm sao? Xem thế thì rỏ nhân chủng khác nhau cũng bởi tinh thần, nghĩa là do quan niệm trên lịch sử về đường tâm lý mà tạo thành vậy.

Lại như vấn đề «địa hình khí hậu» nhà địa lý học luận rằng xã-hội phát đầu ở về địa phương ôn đái, rồi tất theo giòng nước sông mà tấn bộ lần lần, nên chia ra 3 thời đại văn minh: hà lưu văn minh, nội hải văn minh và đại dương văn minh, cái phương hướng dời ở, cũng theo thuyền lộ nào mà ít sự đề khang, kiết quả xã-hội bành trướng thường theo phương pháp mà thì ngọn xâm lược. Không những thế thôi; gần biển thì làm nghề chài cá, gần núi thì rành nghề săn bắn, ở cao nguyên thì chuyên nghề mục súc, ở bình địa thì thích nghề nông thương; ấy tuy là theo thuyền lộ ít đề kháng mà tiến hành, song cũng do cái sức chú ý trên tâm lý mà thành, không phải là ngẫu nhiên vậy:

Thuở nay những đều kiến giải về tâm lý, bàn đã nhiều. Tóm đại khái lại như: trụy lạc, dân ước, kiết thác, xung đột, yểm bức, xã-hội tánh, mô phỏng, đồng loại ý thức v. v. lần lược kể qua như dưới.

Thuyết trụy lạc

Thuyết trụy lạc nói rằng người đời cổ đại có cái thiên tánh hòa lạc thuần lương, bác ái thối nhường, không biết nhân gian có tội ác là gì. Không những phương đông, bên phương tây cũng có câu tương truyền đời thượng cổ là thời đại hoàng-kim, lần lần trụy lạc làm thời đại bạc, rồi sa sút xuống thời đại sắt... Người Hy-Lạp cũng có luận đến thời đại hoàng kim nói người đời ấy không có già chết, không có phạm tội, trải qua lâu đời thành sa sút mà hóa ra thế giới thô ác nầy. Về đời Trung thế, học giả Âu châu cũng nói loài người đời xưa rất cao thượng, lần lần trụy lạc, một đường thì làm người đả man, một đường thì sau kiếp trụy lạc rồi mới lo mở lại con đường tấn hóa. Hưu-lặc-vu-Nhĩ người Đức làm bản sách lịch sử triết học, đại ý giống thế.

(*Còn nữa*)

Thứ da cao su rất nhẹ

Ở nước Anh mới phát minh một thứ da cao-su rất nhẹ như cây phao. Da ấy bề rộng độ vài thước, bề dày độ một tấc có thể chở một người trên nước không chìm. Thứ da cao-su nhẹ nầy mà chế ra làm phao đem theo tàu phòng trong lúc nguy hiểm, so với thứ áo cứu mạng (救命衣 thứ áo vào nước không chìm) càng tiện lợi hơn nhiều.

NHÀ NÀO CŨNG NÊN CÓ:

Thuốc Hải-Ngọc-Đường

VẠN-BÀO

đề phòng bệnh-hoạn bất thường

2 thốc này chữa:

1°) Đau bụng — 2°) Đầy, tích, trướng — 3°) nôn, mửa, oẹ — 4°) Thổ và tả. — 5°) Tả dử quá. — 6°) Kiết lỵ.

Xa gần đều khen thần hiệu. — Mỗi chai (flacon) giá 0$25.

BÁN TẠI

THANHHOA *M. Dy-long, 71, Grande rue.*
VINH *M. Vĩnh-hưng-Trường, 176, Rue Sarrau.*
PHANTHIẾT *M. Lê-nam-Hưng, Rue Gia-Long.*
THAKHEK *(Laos) M. Trịnh-duy-Yên.*
PHONTIOU *(Laos) M. Đồng-xuân-Ủy, cai de la mine Berthelémi.*

Mua buôn xin tính giá riêng (30 chai giá 5$40), gửi theo cách lãnh hóa giao-ngân và không phải chịu cước.

Thư hoặc mandat gửi cho:

Monsieur **NGUYỄN-HUY-CỪ**

Tỉ-tài, village Hoằng-nghĩa, phủ Hoằng-hóa, province Thanh-hóa (ANNAM)

Grande Maison de Soieries

AN-LỢI

Vente en Gros

TONKIN -:- 77 *Rue de la Soie* -:- HANOI

Bản hiệu bán sỉ các thứ hàng tơ lụa Bắc-kỳ như Lĩnh bưởi, lĩnh bông mặt đậm, lĩnh nhuộm trong Nam-kỳ, lượng, lượt, xuyến bông bắc kiết lớn, nhỏ, bâng, quế, địa, sa bắc trơn và bông, lượng cẩm các, sa bật, bật mỉ, the lá cả, nhiễu, kỷ-cầu, nỉ, lụa quần anh, lụa cô-đô, lụa trơn và bông khổ rộng 0m75-0m80 và vải màng.

Hàng của bản hiệu nhuộm thiết đen, lâng và đủ các mầu, giá bán sỉ rất nhẹ, gởi đi các tỉnh theo cách lãnh-hóa giao-ngân (contre remboursement).

Bản hiệu lại có bán cả giấy bản, giấy mọi và giấy phèn nữa.

Các quí khách ở xa muốn mua hàng của bản hiệu đề bán lại thì xin gởi thư cho bản hiệu thương-lượng giá hàng, bản hiệu sẽ trả lời ngay. Nếu Qui khách mua giảm hàng cho bản hiệu mội lần thì sẽ rõ hàng của bản hiệu bán giá nhẹ và lại tốt hơn hàng các hiệu khác.

Vậy xin mời các qui khách chiếu cố mua giảm hàng cho bản hiệu thì bản hiệu cảm ơn vô cùng.

Nay kính cáo

Chủ nhân

NGUYỄN-CÔNG tức THẢO

VIỆC THẾ-GIỚI

TRUNG NHẬT XUNG ĐỘT

Quân Trung Nhật chắc đánh nhau kịch liệt hơn

Thượng-hải, 13 février. — Người Nhật nhất định hễ khi nào quân cứu viện đến thì lại giao chiến kịch liệt với quân Trung Hoa ở Thượng-hải, trừ ra khi quân Trung hoa chịu nhận lui ra 20 dặm khỏi chỗ hiện đóng bây giờ. Nếu quân Nhật giao chiến với quân Trung-hoa thật như lời tuyên bố ấy thì tại nhượng địa các liệt quốc không khỏi bị thiệt hại nhiều.

Quân Nhật thả bom xuống Hạp bắc

Thượng-hải, 13 février. — Tàu bay Nhật thả bom xuống Hạp-bắc. Quân Trung-hoa dùng súng bắn lên để đối phó. Những bom của tàu bay Nhật thả xuống nhượng địa Pháp làm bị thương 12 người Trung hoa.

Tại Ngô-tùng, tình hình không thay đổi chút nào, tiếng súng nổ liên thanh.

8000 dân Trung-hoa phải giời sang ở Hàng-châu.

Tàu bay Nhật bay trên tô giới quốc tế

Washington, 14 février (Rad. dép.). — Nhật bản đã có lời hứa không cho tàu bay bay trên tô giới quốc tế nữa, nhưng hôm nay có hai chiếc tàu bay Nhật bay qua bay lại đến ba lần trên tô giới ấy. Viên chánh quản binh Hooker đã ghi số hai chiếc tàu bay ấy.

Thượng-hải, 14 Février (Rad. dép.). — Có mấy chiếc tàu bay của Nhật thả mũ ra, nếu quân Nhật thừa đó bắc cầu đi ngang qua cái Vịnh ở Ngô-tùng và đi thẳng vào Ngô-tùng, nhưng lại bị súng cối xay của quân Trung-hoa làm thiệt hại rất nhiều.

Quân Nhật xếp đặt lại rồi cứ kéo tới; nhưng lại bị hai đội quân Trung-hoa đánh phải lui.

Viên xã trưởng Thượng-hải tin rằng có 1.300 bị chết và bị bắt trong trận ấy.

Trong khi hai bên Trung-Nhật đương thương thuyết với nhau vì việc bắn lẫn nhau trong 4 giờ đình chiến hôm qua, thì có sáu chiếc tàu Nhật chở mấy đạo binh lính tới. Mà đến mai còn 12.000 lính, đến mốt 10.000 lính tới nữa.

Theo tờ trình của viên xã trưởng Thượng-hải thì sớm hôm nay một chiếc tàu bay Nhật đương bay mà vì đạn của quân Trung-hoa bắn lên phải hạ xuống.

Lại viện binh Nhật tới Thượng hải

Thượng-hải 15 février. — 5 chiếc tàu Nhật chở lính đã đến Thượng-hải. Quân lính đã bắt đầu lên bộ.

Nhật vẫn bắn Ngô tùng

Thượng-hải 15 février — Chiến hạm Nhật vẫn bắn Ngô-tùng. Pháo đài không bắn lại. Buổi sáng, quân đôi bên đùng súng cối xay hầm hố bắn nhau rất kịch liệt.

TẾT RỒI, CÓ BỆNH NÊN CHỮA NGAY:

1. — « Thưa ông chủ hiệu thuốc ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG 22 rue Médicaments à Hanoi,

Xưa, tôi mắc bệnh Giang-Mai, chữa đã khỏi. Nay đã 15 năm, nọc bệnh lại phát ra chứng đau phổi, đau ngực, ho suyễn, vàng đầu, khí huyết hư hèm, ung lở các đầu xương ở chân tay, đau nhức thối tha quá. Người làng bảo thế là bệnh phung, nên tôi buồn bực lắm, dùng thuốc khắp nơi tốt bạc ngàn mà tiền mất tật vẫn còn. Sau tôi dùng Thuốc và Tiên-Tửu của Ngài mới được khỏi tuyệt căn. Tôi còn lại 2 chai Tiên-Tửu, tôi đưa cho Bà Thâm tôi, 65 tuổi, bị ho suyễn và đau bụng kinh-niên đã 3 năm nay, và Châu Gái tôi, 27 tuổi, bị hậu-sản, kinh-nguyệt hư xấu và phù thũng đã 4 năm nay, mỗi người uống 1 chai thì thấy các bệnh đó mau thuyên giảm lắm, nên cậy tôi mua giúp cho 6 chai Tiên-Tửu mỗi chai 5 đồng. Vậy xin Ngài gởi ngay cho: Mr Nguyễn-kim-Hiếu, Điền-chủ huyện Văn-giang, tỉnh Bắc-ninh. »

2. — « Thưa Ngài, người nhà tôi mắc bệnh động-kinh đã 3 năm nay, tốn tiền tiền thuốc mà vô hiệu. Nay dùng Thuốc và Tiên-Tửu của Ngài, vừa mau khỏi bệnh, vừa khỏe mạnh béo tốt lắm. Vậy ngài lại gởi ngay cho tôi 4 chai Tiên-Tửu nữa (5 đồng 1 chai) ... Mr Nguyễn - khảo - Cung, Secrétaire à la Banque de l'Indochine à Qui-nhơn »

Coi 2 bức thư đó, đủ thấy bổn-đường có nhiều thầy thuốc lão-thành đại-danh-sư và có đủ các môn thuốc Nam, thuốc Bắc và Tiên-Tửu gia truyền thần-diệu vô cùng, bệnh dùng là khỏi bệnh ngay. Vậy, các ngài nên uống Tiên-Tửu (pha với rượu nho cốt lâu năm rất thơm ngon, trẻ nhỏ cũng uống được, không say) là thuốc bổ phổi, bổ thận, bổ gân cốt, bổ khí-huyết, bổ tỉ vị rất mạnh, rất tốt, hơn sâm nhung cao quế nhiều lắm, nên uống Tiên-Tửu được béo mập, khỏe mạnh, ăn khỏe, mau đói, ngủ ngon, làm ăn tinh lợi lắm, nếu có ho, lao, đau phổi, đau gan, đau tim, đau ngực, đau lưng, đau thận, đau bụng, động-kinh, tảo, lị, tả bại, đau gân, nhức xương, phù, bàng, ngũ nước, tiểu vàng đục, nọc bệnh tinh di hại, ung, sản hậu-sản, kinh-nguyệt hư hèm, xanh xám, hình-bạch, đỏ nen, vàng vàng ... cũng mau khỏi lắm. Còn như bịnh phung (hủi) ho lao, đau bụng kinh niên, giang mai, lậu kinh niên, vân vân..., thì nên gởi ngay thơ về bổn-đường, cam quyết chắc chắn là mau khỏi dứt căn, vì ở nước Nam, duy Bổn-đường mới có các môn thuốc gia truyền về phung, lao, cổ, lại, hay tuyệt trần, 100 người dùng khỏi cả 100, nên đồng bào gởi thơ về khen ngợi nhiều lắm. Mua thuốc và Tiên-Tửu, cước phí bổn-đường chịu hết. Vậy rất mong các ngài vì tình đồng loại mà hết tâm cổ-động giúp đỡ đồng-bào khi đau ốm khỏi nỗi tiền mất tật còn với các thầy lang vườn ... đó cũng là một công-đức lớn vậy.

Nay cẩn bạch: ĐẠI-BẢO-ĐƯỜNG, 22 *Médicaments* HANOI

NHIỀU NGƯỜI BỊ:

PHÒNG-TÍCH

«CON CHIM»

Bịnh Phòng-Tích đàn ông, đàn bà sức kém thường hay bị, nhất là tự 25 đến 50 tuổi hay bị lắm, vì:

1 là: Khi cơm no, rượu say, vội ham tình dục;

2 là: Khi mệt nhọc, ăn no đi ngủ hay đi tắm ngay,

nên thụ bịnh; gọi là Phòng-tích. Khi thụ bịnh, thấy đầy hơi, tức cổ, tức ngực, sơm không muốn ăn, ăn thì hay ợ, thường đau bụng đau lưng, chân tay mỏi mệt. Bị lâu sắc mặt vàng, da bụng đầy.

Mới bị uống 1, 2 liều, lần 4, 5 liều, uống không công phạt, đóng bịnh ít thấy dễ chịu hoặc khỏi ngay. Mỗi liều chia hai bận uống, giá: 0p40.

VŨ-ĐÌNH-TÂN, 178 bis, Route Lạchtray HAIPHONG. ẤN-TỬ Kim-tiền năm 1926

ĐẠI-LÝ TRUNG-KỲ:

HUE: Hiệu VĨNH-THƯƠNG, phố Gia-Long.
TOURANE: THÁI-VIÊN phố Musée và NGUYỄN-THỊ-HUỆ phố Đỗ-hữu-Vị.
QUANGNGAI: NGUYỄN-NGỌC-ANH, Thạch-Trụ, Mộ-Đức và CHÉ-HOÀNG à Sông vệ
NHATRANG: MỘNG-LƯƠNG-THƯ-QUÁN.
TAMQUAN: Hiệu ông ĐỘI-CHẤN.
VINH: Hiệu SINH-HUY, phố Gare.
DALAT: BÍNH-VĂN-CHÂU, Librairie.
FAIFOO: HOÀNG-ĐẮC-VINH 133, phố Pont Japonais.
DONG-HOI: Lê-Quỳnh Commerçant.

Khắp ba kỳ có Đại-lý bán cả.

Trinh-thám Tiểu thuyết

MỸ-NHÂN CỬU

ĐẠM-VIÊN dịch

Số 21

Ông Phúc nói:

— Ông có thấy được diện mạo nó không?

— Tôi tuy không thấy được rõ, nhưng có nhớ, nó mình cao, mặt dài, ngó ín như ông Vi Nhi. Tiên sinh nghĩ xem tôi cùng ông Vi Nhi có thù sâu oán nặng gì đâu, chỉ vì một việc đánh đành giả, mà ông giết anh tôi chưa đã nư lại muốn giết tôi nữa. Tôi nhịn không được nữa, định đi đến pháp đình để nhờ quan trên trừng trị cho, tiên sinh nghĩ có được không?

Ông Phúc nói:

— Ông đi kiện người ta thì lấy gì làm chứng cớ? quan tiên hà lại nghe những lời nhất diện của ông, mà buộc người ta vào tội lỗi, và nếu quan trên bắt lỗi ông là vu cáo chẳng những không ích mà lại có hại nữa, việc ấy tôi nghĩ không nên làm.

— Thưa phải, tôi mới cùng Nai cô thương xác thì cô cũng nói như lời tiên sinh dạy đó, nhưng mà tôi chỉ tức tối, tức không mau mau bắt được hung thủ, mà xé nó ra muôn mảnh cho hả cái giận chất chứa ở trong lòng tôi.

Ông Phúc nói:

— Xin ông chờ vội, cứ tính dần dần thì sao cũng đạt được mục đích. Ông Hoắc gần đây có đến không? Và đối với việc án ông có chủ trương gì không?

— Ông Hoắc mỗi ngày có đến mấy giờ, chuyện trò cho tôi khuây khoả, và ông ta cũng không có chủ trương gì cả, ông ta chỉ thường nói: tôi cùng ông ta là bạn tâm phúc, tôi bị hoạn nạn cũng như ông ta bị hoạn nạn, ông ta cũng hết sức dò thám cho ra. Không biết tại sao ngày nay ông ta chưa thấy đến.

— Ông bảo người đi mời ông ta tới đây để chúng ta cùng chám chước.

— Tôi cũng nghĩ thế, để tôi bảo Thái Nhi đi mời ông ta.

Ông Phúc bỗng đứng dậy nói:

— Tôi còn có một việc cần phải đi ra ngoài xin tạm biệt một chốc.

Ông Bố nói:

— Tiên sinh mới đến sao đã vội đi đâu? hay là tiên sinh trở về Luân đôn?

— Không, không, tôi cũng có một việc cần, vả lại tên hung thủ, rất quỉ quyệt, đêm ngày nó dò thám ông cũng không khác gì chúng tôi dò thám nó, nếu ta ở lâu mà nó biết được thì bất tiện lắm.

— Vậy thì tám giờ xin mời tiên sinh về xơi cơm tối.

— Vâng.

Nói xong ông Phúc đứng dậy đi, ngảnh lại dặn dò ông Bố.

— Chớ cho ông Hoắc biết rằng chúng tôi có đến đây.

Ông Bố xin vâng.

Chúng tôi đi ra cửa đi về hướng Nam, khi gần đến nhà ông Vi Nhi cách chừng hơn 10 nước bước, thấy ông ấy miệng ngậm ống điếu, đứng dựa vào cửa, như đường trông ngóng gì ai, ông Phúc bèn vịn lấy vai tôi, miệng rèn, chân đi khấp khểnh lần đến trước mặt ông Vi Nhi. Ông Phúc ra dấu, tôi nói:

— Không biết đây có phải là nhà ông Vi Nhi không? Ông Vi Nhi bước ra nói:

— Đây chính là nhà ông y sinh Vi Nhi, các ngài hỏi gì? xin mời vào.

Ông Phúc nói:

Chúng tôi đến nhờ ông tâm thuốc không biết Vi Nhi tiên sinh có ở nhà không?

Ông Vi Nhi cười nói:

— Tôi là Vi Nhi đây, xin mời các ngài vào. Ông Phúc làm khám đi vào đến phòng thuốc.

Ông Vi Nhi hỏi:

— Ông mắc bệnh gì? nói cho tôi biết. Ông Phúc đứng dựa vào ghế, bỏ tay chỉ sau lưng và thở và nói:

— Tôi từ lúc nhỏ hay làm những việc khó nhọc sinh ra cái chứng đau lưng lâu ngày thành ra cố tật. Nay tôi tuổi già sức yếu thỉnh thoảng lại đau. Bây giờ đi đường mỏi mệt, nó đau không tài chi chịu nổi, xin tiên sinh chữa cho.

Ông Vi Nhi nói:

— Cái ấy dễ lắm, đây có thứ thuốc rất thần hiệu dùng đến thì lành ngay. Nói rồi ông Vi Nhi mở tủ lấy một ve thuốc nước biểu ông Phúc cởi áo giơ lưng ra, ông ta lấy nước ấy chùi rửa, rồi lấy một thứ thuốc khác bôi vào, rồi bảo ông Phúc:

— Ông cứ nằm một lúc rồi hết đau ngay.

Ông Phúc bò lại giường, nằm rên hừ hừ, chưa được một chốc, đứng ngay dậy nói:

— Thuốc tiên sinh thiệt thần hiệu! Cái lưng tôi hết đau rồi, thuốc tiên sinh thần hiệu thật.

Ông Vi Nhi nói:

— Sao, ông lành rồi sao?

— Vâng, lành rồi, thuốc thần hiệu thật.

Ông Phúc nói rồi đưa tiền và tạ ơn ông Vi Nhi để đi về, thối nhiên nói với tôi rằng:

— Người ta nói ông Vi Nhi làm thuốc không giỏi bằng ông Bố Điệt, nay xem như chữa bệnh cho tôi đó thì trăm ông Bố Điệt cũng không dám bì, không biết tại sao ở đây, nghe có bệnh gì cũng rủ nhau đi tới ông Bố Điệt. Ông Vi Nhi đương ngồi trên ghế nhảy dậy nói:

— Sao? các ông có biết ông Bố Điệt hay sao?

Ông Phúc nói:

— Phải, tôi trước có dùng thuốc ông ta cho nên tôi có biết.

— Sao? Ông Bố nói ông hay thuốc hơn tôi sao?

— Phải ông Bố nói: không biết ai hay hơn ai, thấy có nhiều bệnh tiên sinh chữa không lành, mà ông ta chữa được, vì thế ông ta nổi tiếng, thiên hạ đến rước rầm rầm, đi không kịp ăn không kịp ngủ; còn tiên sinh thì cả ngày ngồi không, trông khách như trời hạn trông mưa, mà cũng không ai thèm đến.

Ông Vi Nhi nghe đỏ mặt tía tai, lên tiếng mắng rằng:

(Kỳ sau sẽ tiếp

Ngô tùng lại về tay Tàu

(Tin báo Tàu)

Hôm 7, quân Nhật bị quân Tàu đánh một trận thiệt hại rất lớn. Buổi trưa, quân đội của đạo thứ 10, do Tướng-giới-Thạch huấn luyện dùng lưới lê xông vào chiếm lại các pháo đài Ngô-tùng. Có điện tín rằng Tàu bắt được 643 tù binh Nhật, trong số ấy có 19 sĩ-quan, và lấy 37 chiếc súng cối xay. Còn súng và lưới lê lấy được rất nhiều.

Thế là hôm 7 trên Ngô-tùng lại phấp phới lá cờ Tàu.

Từ ngày ấy Nhật dùng thứ đại bác nặng ngày đêm bắn phá Ngô-tùng. Nhưng trong các pháo đài bị phá rồi không có quân Tàu đóng, mà súng đại bác Tàu thì đặt dưới hầm, nên Nhật dù bắn dữ thế nào cũng vô hiệu.

Đội máy bay Tàu ném trái phá rất giỏi

(Tin báo Tàu)

Theo điện tín Thượng-hải; đội máy bay Tàu ném trái phá tài giỏi phi thường.

Bữa 13, ném một chiếc tuần dương-hạm của Nhật ở sông Hoàng-phố, chiếc tàu ấy bị đắm ngay, lại ném một chiếc thứ hai cũng chìm mất tăm.

Lục quân và không quân Tàu hội hiệp ở Thượng hải, sắp đặt cách đối phó với quân Nhật, một đội máy bay Quảng-đông đã đến Thượng-hải, bắt đầu đánh nhau với máy bay Nhật, quân Nhật không thể ăn phần hơn được.

Theo tin báo Tàu, mấy ngày đánh nhau kịch liệt ở Hạp Bắc và Ngô Tùng, quân Tàu thắng được mấy trận.

Mấy yếu nhân Trung hoa đối với thời cục

Thượng-hải, 14 février — Có tin từ Quảng-châu gửi đến rằng: Tướng Bạch-sùng Hy, là Tư-lệnh đạo binh thứ tư, vừa mới điện đến Chính-phủ Trung-ương mà yêu cầu Chính phủ hạ lệnh cho Bạch đem quân lên cứu viện Thượng-hải.

Thượng-hải 15 février. — Tôn-Khoa, Trần hữu-Nhân và Ngô-hiết-Thành có gửi cho Chính-phủ Trung ương một bức điện chủ trương một cái chính sách đề kháng, và đem điều khoản «Nhật-bản rút quân ra khỏi Thượng-hải» làm cái điều khoản phải tính liệu trước khi mở cuộc điều đình, lại bàn rằng nên phải giải quyết vấn đề Mãn-châu.

Hồ-bản-Dân, hiện nay vẫn còn ở tại Hương-cảng cũng bàn tổ chức việc đề kháng với nước Nhật-bản.

VẤN ĐỀ TRUNG NHẬT TẠI QUỐC TẾ LIÊN MINH

Một bức công văn của Nam kinh

Genève 13 février. — Công-sứ đoàn Trung-hoa vừa tiếp được một bức công văn ở Nam kinh gửi đến trình tất cả các cường quốc, phân tỏ rõ ràng cái trách nhiệm cuộc chiến tranh này. Tờ thông cáo này nói quyết rằng từ đây Tàu sẽ dùng đủ các phương pháp về võ lực giữ cho Nhật không xâm lấn được.

Hội đồng Vạn quốc lại sắp họp

Ban trị sự 12 cường quốc họp hội đồng do ông Paul Boncour chủ tịch, định rằng không thể bác đơn của Tàu thỉnh cầu Hội đồng họp được. Vậy nay mai sẽ có một phiên hội đồng bất thường của hội đồng vạn-quốc.

Tờ trình của lãnh sự đoàn

Genève 15 février — Tờ trình thứ hai của ủy ban lãnh sự đoàn, điều tra việc Thượng hải, nói rằng kể từ 3 février quả là công nhiên có việc chiến tranh. Không lúc nào đôi bên đình chiến; trách nhiệm về bên nào, đến ấy rất khó phân biệt. Hiện các quan chức thủy quân Nhật đã gửi toàn quyền kiểm sát tại Hán khẩu, chồng chất các đồ đạc thành lũy ngoài phố, lột khí giới của cảnh sát. Lúc quân Tàu ăn bận thường phục kéo vào nơi Nhật ở, Nhật cho tuốt cả người họ mang khí giới, các người thường ấy Nhật bảo là quân trừ bị. Quân bộ, thủy và trừ bị Nhật làm nhiều đều trái ngược. Chính Nhật cũng phải động lòng về cách hành động của kiểu dân bọ và trục xuất các tay da đảng.

Nhật đối với lời quyết nghị hội Vạn-quốc

Đông-kinh 14 Février. — Hội đồng Vạn-quốc quyết nghị nhờ tay Anh, Mỹ can thiệp để giải quyết việc xảy ra ở Thượng-hải. Báo «Tokio Asahi» bình phẩm nói việc quyết nghị ấy rất đáng tiếc vì chỉ làm cho tình thế thêm khó khăn thôi. Báo ấy ngỏ ý rằng hội Vạn quốc quyết định thế chỉ làm cho lòng ái quốc dân Nhật bốc lên thôi, mà người Tàu có thể vin cớ nhất định không chịu rút quân lui ra.

Thái độ Mỹ

New-York 15 Février. — Có tin ở Hoa-thịnh-đốn gửi về cho nhà báo «Nữu-Ước thời báo» rằng chánh phủ sẽ chẳng hoãn nghịnh chương trình tài binh ở Thượng-hải, nếu chương trình ấy do ý kiến của người Nhật. Nhưng chính phủ có lẽ thuận việc đặt một vùng trung lập chung quanh Thượng-hải để bảo hộ kiều dân ngoại quốc và các tô giới.

Lính Anh ở Ấn-độ đi Thượng-hải

Poona 14 Février. — Đội binh «East Lancashire» đang lẽ tháng Mars này sẽ đi Khartoum, thì nay được lệnh kéo đi Thượng-hải. Đến 23 nầy đội binh ấy sẽ xuống tàu.

Người Anh rơ mặt can thiệp chăng?

Londres, 14 Février. — Báo «Sunday Chronicle» đăng tin rằng nhiều nhân vật Anh đồng ý với một hãng tàu bay, được mộ 70 quan võ để quản 3 đội tàu bay sang Trung-hoa đánh Nhật. Hãng tàu bay kia sẽ chịu cung đốn tàu bay, nếu chính phủ Trung-hoa chịu nhận những quan võ của họ cử đó.

Nga Nhật không mật ước

Londres, 14 Février. — Báo «Daily Express» đăng tin đồn rằng Nga Nhựt có mật ước với nhau: Nga chịu để cho Nhật chiếm Mãn-châu và một phần Mông-cổ.

Ông Tolohohki, một người trong công sứ đoàn của Nga ở Londres cải chính tin ấy ngay.

TÌNH HÌNH ẤN-ĐỘ

Một người nữ học sinh bị kết án

Calcutta, 16 février — Cô Bena Deva bị án 9 năm tù về tội chực ám sát quan Toàn quyền Bengale là Sir Stanley Jackson

Biến động

Londres, 16 février — Tại miền Jammu (Chachemire) những người Hồi hồi đã đánh một độ quân tại Namhar, quân lính bắn súng, có 7 người Hồi hồi bị giết chết.

TẠI NGHỊ VIỆN PHÁP

Nội các Laval bị đổ

Theo tin ngày 17 Février, đảng xã-hội cấp tiến ở Hạ-nghị viện đem tình hình Nội-các bày tỏ trước Thượng-nghị-viện. Một vài nghị viên yêu cầu các ông nghị khác giúp sức cho công việc ông Peyronnet và các bạn của ông ấy (tả đảng dân chủ ở Thượng-nghị-viện) cho được thành tựu. Đại đa số bằng lòng để thi hành ngay cuộc chất vấn chính phủ về chánh sách bảo cử của chính phủ.

Buổi sáng có tin rằng Thủ-tướng Laval yêu cầu hoãn cuộc chất vấn ấy của ông Peyronnet lại, bởi vì cuộc chất vấn đó có hại cho chính trị ngoại giao của chính phủ, nhứt là công việc của chính phủ tại Quốc tế Liên-minh.

Tuy vậy, buổi chiều, Thượng-nghị-viện nhóm, sau khi Tổng-trưởng Nội-vụ ông Cathala trình bản thảo về việc cải cách sự bảo cử mà Hạ-nghị-viện đã chuẩn y, thì ông Nghị trưởng đọc tờ chất vấn của ông Peyronnet. Ông Nghị-trưởng đọc xong thì Thủ-tướng Laval lên diễn đàn nói: «Tôi không ngăn trở cuộc chất vấn, nhưng hôm nay mà có cuộc chất vấn như thế ấy, thì không nhằm lúc. Bởi vậy tôi xin hoãn lại đến ngày 26 Février».

Ông Marcel Régnier yêu cầu mở cuộc chất vấn ấy ngay. Ông Nghị trưởng bảo giơ tay dồn phiếu, nhưng kết quả không được rõ, nên lại định bỏ thăm. Kết quả 105 phiếu thuận hoãn lại đến ngày 26 Février như lời Thủ-tướng Laval yêu cầu; 134 phiếu không thuận.

Thấy thế, Thủ-tướng Laval liền đứng lên nói: «Các đại biểu Pháp đến mai đây phải nói rõ ý kiến của nước Pháp. Trước tình hình đặc biệt như thế ấy, tôi xin gọi thiện lương của Thượng-nghị-viện. Tùy ý các ngài muốn theo lòng dục nhất thời hay trọng quyền lợi của xứ sở».

Thượng nghị-viện liền bỏ thăm tín nhiệm. Kết quả 134 phiếu tín nhiệm, 157 phiếu không tín nhiệm. Thế là Nội các bị thiểu số. Thủ-tướng Laval cùng các Tổng trưởng kéo ra đi về.

Sau đó, Thủ-tướng Laval đến điện Elysée, đưa đơn từ chức cho Tổng-thống Doumer.

Cái quyền tuyển cử của đàn bà

Mới rồi Hạ nghị viện đã bỏ thăm nhìn nhận cái quyền tuyển cử cho phụ nữ nước Pháp rồi.

Từ rày về sau đàn bà Pháp sẽ được tuyển cử như dân đại biểu chẳng khác gì đàn ông. Về sự hạn định về tuổi tác thì cũng giống hệt như bên đàn ông.

Số là các nước bên Âu châu, phần nhiều nước đã được công nhận cái quyền tuyển cử của đàn bà lâu rồi, duy có nước Pháp thì cuộc vận động của phụ nữ về phương diện ấy lâu nay cứ bị thất bại hoài.

Trong phiên nhóm hôm ấy, nghị viện cũng đã quyết định sửa đổi tuyển cử lại. Từ đây nước Pháp sẽ thiệt hành cách bỏ thăm một hiệp mà thôi (le scrutin à un seul tour) nghĩa là trong hiệp bỏ thăm đầu, hễ người tranh cử (candidat) nào được nhiều số thăm hơn thì người ấy đắc cử, chẳng phải lôi thôi chi hết.

Trừ ra, nếu trong các nhà tranh cử, chưa có người nào được một số thăm bằng góc tư số cử tri đứng bộ (le 1/4 du nombre des électeurs inscrits), thì khi ấy mới cần phải bỏ thăm một hiệp thứ hai nữa.

Cả số nghị viên ở Hạ nghị viện, thì bây giờ quyết định là 613 người tất cả.

Trong phiên nhóm hôm tối thứ năm 11-2-32, các đảng bên tả đã kiếm thế để gây trở sự bỏ thăm quyết định sửa đổi cách tuyển cử, nhưng mà gây trở không đặng, bởi vậy trước khi Nghị viện sắp quyết định việc cho đàn bà bỏ thăm, (droit de voter) lãnh tụ đảng Cấp tiến là ông Herriot đã leo lên diễn đàn và tuyên bố rằng các đảng bên tả quyết giao trách nhiệm cho bên thắng số (các đảng bên hữu) gánh vác lấy, chớ chẳng muốn tranh biện nữa làm gì. Nói xong ông Herriot bỏ Nghị viện mà bước ra. Liền khi đó, hết thảy các nghị viên cấp tiến và xã-hội cũng đều rùng rùng đứng dậy đi theo ông hết. (T. L.)

TÌNH HÌNH TÂY-BAN-NHA

Madrid, 15 Février. — Cuộc âm mưu tổng đình công phản đối việc mới đây chính trị phạm sang Guinée thuộc Tây ban nha, đã bị thất bại. Vì cuộc thất bại đó, người ta đã khám phá ra được nhiều cuộc âm mưu phá hoại đường xe điện bằng chất nổ. Cảnh binh đã thi hành phương pháp nghiêm ngặt, và đã đề phòng tại các nơi hiểm yếu trong thủ phủ.

Tại Séville, Cadix và Barcelone, cũng có cuộc đình công và xảy ra nhiều việc lôi thôi. Có đến 50 người bị bắt.

Barcelone, 15 février. — Tuy có lệnh tổng đình công, song tình hình trong thành phố vẫn như thường, trừ ra các xóm xa. Có tin rằng có mấy cuộc mưu hại và định bỏ việc, có nhiều tiếng súng bắn lẫn nhau. Tại Parraisa có cuộc tổng đình công, bọn đình công định chiếm lấy tòa Thị trưởng.

TẠI HỘI NGHỊ TÀI BINH

Lời tuyên ngôn của đại-biểu Tây ban Nha

Genève, 12 février. — Ông Iniutta, đại biểu Tây ban nha đưa lên hội đồng bản tuyên ngôn của nước ấy yêu cầu bỏ những súng lớn bắn xa, những xe tăng, những chiếm hạm lớn và các thứ tàu bay binh v. v...

Lời tuyên ngôn của đại biểu Tiệp khắc

Ông Benès, đại biểu Tiệp-khắc nói rằng việc giảm và hạn chế binh bị viên tuần tự mà thi hành với lòng tin nhiệm của các dân tộc. Ông chỉ vẽ cách giảm binh bị, và hạn chế việc sản xuất khí giới và cấm chỉ việc buôn khí giới lậu. Sau cùng ông lại bày tỏ cách trừ khử sự dùng hơi ngạt và vi trùng trong việc chiến tranh.

Lời tuyên ngôn của đại biểu Trung hoa

Đại biểu Trung hoa, ông Yen nói: «Dân tộc Trung hoa hiện đương ở trong lúc khó khăn, và trong các nước không có nước nào phải bối rối với vấn đề tài binh như Trung hoa. Về lý thuyết thì Trung hoa khi nào cũng tán thành vấn đề tài binh».

Theo ý ông Yen thì vì có những binh mới nầy ra cái ý muốn dùng binh. Hiện ở Trung hoa cái nạn đế quốc tung hành, cũng như nó tung hành ở Âu châu hồi trước. Ông Yen yêu cầu các nước đã ký điều ước phi chiến phải giữ giá trị chữ ký của mình. Nếu các nước — ông Yen nói — không làm như thế thì Trung hoa buộc phải có cách mà tự vệ.

Hội nghị Tài binh với tiếng pháo ở Thượng hải và Ngô tùng

Tin Genève ngày 10 và 11-2-32 ở Hội-nghị tài binh, đại biểu Ý đề khởi cái án giảm quân nước Ý và nói rằng: Hiện tại hội nghị đây, cái tiếng giảm binh nghe bàn luận xôn xao, mà ở bên Viễn-đông, tiếng súng cùng tiếng bom cũng nổ tung rầm trời kia. Tôi nói thế không phải có ý phỏng nhạo gì, chỉ vì cuộc đổ máu ở Viễn-đông thật đáng làm cho các nước phải lo sợ. Nếu rủi mà hội nghị giảm binh mà mất cả tin nhiệm, thì thế giới xu thế sau nầy, sẽ trông thấy trước mắt. Vả chăng, giảm binh hội nghị là cốt duy trì công nghĩa, chớ không phải binh vực thế lực, muốn giữ oai quyền và thể diện hội nghị thì cần phải chủ trương bỏ hẳn tiềm đình, đơn độc v. v.

Đại biểu Tô-Nga cũng phát biểu ý kiến của nước Nga nói rằng: đối với hiện tình rắc rối ở Viễn-đông, nơi địa điểm phát sinh gần liền nơi biên-giới Tô Nga, nên chánh phủ Nga rất lấy làm quan tâm. Tô-Nga sẵn lòng cùng các nước lân cận tài giảm quân bị, dầu đến trình độ nào cũng ưng thuận. Nay Viễn-đông có 2 nước đều là chưn hội viên trong hội giảm binh và có ký trong công ước phi chiến ở Paris mà lại sinh ra cuộc xung đột, tiếng súng bắn nhau đương đùng đùng luôn ngày không hở, chắc là hội giảm binh cũng có nghe chớ? Cuộc xung đột ấy, rõ ràng đã thành chiến tranh thực sự, không phải ky hủy gì nữa. Đánh nhau đã 5 tháng nay, giết người kể có hàng ngàn, không phải chiến tranh là gì? Có ai dám chắc sự võ lực hành động ấy chỉ ở trong phạm vi hai nước ấy mà không vượt ra ngoài hay sao?

Xem lời đại biểu Nga và Ý trên, dầu có ý châm, song là chuyện thiệt.

INJECTION PEYRARD D'ALGER

Thuốc thực hiệu nầy chế ra đã lâu rồi và hiệu-nghiệm hơn các thứ ĐỀ TRỊ BỊNH ĐAU-LẬU mới bị hay là có đã lâu rồi

Trong 232 người A-Rập dùng thuốc nầy thì lành bịnh hết 231 người

(Y theo lời phúc các Dược-y ở Alger)

BÁN TẠI SỞ: SPÉCIALITÉS PEYRARD 44, Rue de Grenelle, PARIS và cùng các nhà thuốc có đánh

Thuốc chữa bệnh xán

Người nước ta hay ăn thịt tái nên hay mắc phải bệnh xán. Người có bệnh, nếu không uống thuốc, cứ để con xán trong mình lâu năm thì rất nguy hiểm, bởi vì nó cắn chẽ người.

Một ngày nó ra kể đến mấy lần, như cái xơ mít, mà lúc nó ra đến chỗ hậu môn thì thấy nôn nôn thật rất khó chịu.

Thuốc bán một liều (hai chai), mỗi chai sáu hào.

Các hiệu Đại-lý bán thuốc cai nha phiến của tôi đều có bán thuốc xán cả.

Nguyên sứ tòa thượng hạng thông phán

TRẦN-ĐỨC-CẢNH

39 Phố Tả-trường -:- NAMDINH

RƯỢU NAM THIÊN BÁCH BỔ N° 101

Rượu nầy dùng toàn vị thuốc rất qui rất bổ mà chế luyện ra, mùi thơm, vị ngọt, rất hợp vệ sinh, sức nó bổ khí huyết, cũng gân cốt, hoạt mạch máu, dưỡng tinh thần, thêm sức khỏe, chóng tiêu hóa, lợi đại tiểu tiện, ăn ngon ngủ khỏe, béo tốt, đỡ da thắm thịt, khu phong trừ thấp, bổ thận cường dương. Lại chữa được những bệnh: nhức đầu, chóng mặt, nóng ruột, phòng tích, lao tâm, lao lực, đau mình, đau xương, đau gân, co gân, đau chân tay, phong thấp, tê thấp, đau phổi, ho lao, đàn ông thận hư, di tinh mộng tinh, đàn bà huyết hư, kinh nguyệt không điều, khí hư bạch đới, sản tiền sản hậu, hiếm con, muộn con, hữu sinh vô dưỡng, ông già bà lão, khí huyết suy, ăn ít ngủ ít, đau mình đau xương, đàn bà mới sinh đẻ, khí huyết hao tổn, hay sinh nhiều chứng bệnh, trẻ con tỳ vị yếu, ăn uống lâu tiêu, gầy còm, đều nên dùng rượu nầy, thực là thứ rượu bổ dưỡng thân thể rất tốt và trừ được các chứng bệnh như đã kể trên, rượu nầy rất qui, vừa là thuốc bổ, vừa là thuốc trị bệnh, vừa dùng trong khi yến tiệc, ngày hội ngày tết là thứ rượu thuốc rất qui và là thứ Liqueur rất tốt, đã được các quan, các nhà phú qui, các bậc sĩ, nông, công, thương tin dùng rất nhiều, mỗi chai giá bán 1$40, bán tại nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG, 46 phố Hàng-Thùng Nam-định, và ở các nhà Đại-lý bán thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG ở các tỉnh.

Nhà thuốc NAM-THIÊN-ĐƯỜNG có chế tạo đủ hết các thứ thuốc *cao, đơn, hoàn, tán* rất thần hiệu, mới chế ra thứ *Phấn-Bạch-Ngọc* rất trắng rất thơm, vừa là đồ trang sức của đàn bà con gái rất lịch sự, vừa dùng làm thuốc chốc, lở đầu, sẩy, cho trẻ con rất hay, mỗi hộp giá 0$35, lại có thứ dầu *Nam-Thiên Quất-Thần*, chữa bách bệnh rất hay vô cùng, mỗi ve giá 0$20, các thứ Thuốc và Phấn và thứ dầu nầy là những hàng Nội-Hóa của người Annam chế tạo ra, xin đồng bào chiếu cố mua giùm cho, Bản dường cần dùng nhiều đại lý ở các tỉnh trong xứ NAM-KỲ, TRUNG-KỲ, AI LAO và CAO MÊN, ngài nào sẵn lòng làm đại lý xin cứ viết thơ cho bản dường để lấy chương trình và catalogue.

Magasin de Soieries

TÂN-LỢI

138 - 140, Bd Tổng - đốc - Phương

CHOLON

Bổn hiệu bán sỉ và bán lẻ đủ các thứ hàng Tàu, hàng Thượng-hải, như là lãnh, xuyến, trừu, cẩm-nhung, cẩm-châu v. v... Hàng thiệt tốt, thiệt bền, hàng nhuộm đen mặc đến rách không hề sự phai trô. Bán lẻ đủ các thứ hàng Bombay, hàng Nhựt-bổn v. v... Khăn đội đầu rúi và thêu nhiều kiểu, nhiều màu thiệt đẹp.

Trừ bán sỉ và lẻ đủ các thứ màu nhuộm của Tây hiệu «Teinture Idéale» danh tiếng thuở nay ở Nam-kỳ.

Bánh hộp biscuits «Kim-Thời» của bổn hiệu chế tạo chẳng khác nào biscuits mélanges choisis của Tây, được nhiều người khen ngợi. Bán lẻ mỗi hộp 0$75 tại bổn hiệu (mua sỉ có huê hồng).

Ở Bắc-kỳ có bán ở hiệu Quảng-vạn-Thành Nội hóa N° 120 Bonnal Haiphong, giá mỗi hộp là 0$80.

Bổn hiệu buôn bán đã mấy chục năm cùng các tỉnh Trung-kỳ và Bắc-kỳ. Ở xa xin viết thơ về thương nghị. TÂN - LỢI

138-140, Bd Tổng-đốc-Phương -:- CHOLON

BAC-NINH

Bệnh quỷ đã có thuốc tiên!!

Nếu ai mắc LẬU, hay TIM-LA, hay LẬU nhập CỐT nghĩa là khái rồi hễ trong người nhọc mệt thức đêm uống rượu thì sáng có mủ, hay trong thịt nó buồn như kiến, hay cần cái nhốt mọi cái, xem đã có mủ; vì các vi-trùng GONOCOQUE nó ẩn vào trong xương, trong máu, hễ trở gió thì như vậy, bệnh nầy rất nguy hiểm và chuyển nhiễm, nếu để cho lâu Bà thì người ấy mắc bệnh đau GIA-CON (Gastrite) khai hoa huyết bạch, bằng huyết v. v, thì sinh đã rất khó, nếu để con thì hay bồng mất, còn TIM-LÁ nhập CỐT, ngoài khỏi như trong máu trong xương còn vi-trùng SPIROCHETE DE SCHANDINE cho nên trở gió hay sốt, đau đầu, đau mình, đau các đầu xương, chân tay mỏi mệt, các cái nọc nầy nó chuyển-nhiễm rất là nguy hiểm, vì thế cho nên ta nhiều người đã rất, đã ra hòi ra học, đã con thêm cái nọ, thiếu cái kia, ta cũng là đã quấy ngỡ, vì cái nọc nầy nó chuyển-nhiễm mang tự lúc thụ thai, nếu mắc bệnh không tin được thuốc thần hiệu nầy thì các nọc ấy nó chuyển nhiễm sang mấy mươi đời, như cha sang đến chán chất, v. v. vì thế nhiều người thế không có bệnh mà xem máu thì trong có vi-trùng TIM-LÁ, còn như bệnh NỞ LOÈN (Chancre-mou) bệnh nầy nó cũng có vi trùng BACILLE DE DUCREY, các vi-trùng nầy nó cũng ẩn vào trong xương, trong máu, nó cũng nguy hiểm như TIM-LÁ, bệnh nầy cũng có nhiều người thiệt hại đến thân thể, vậy các ngài mắc phải các bệnh nầy đã nặng, hay bệnh nhập CỐT mấy mươi năm, hay mới mắc phải, thì lập tức dùng ngay thuốc HIỆU HOÀNG-VĂN-ÁP, số nhà 67 phố Ninh-xá Bắc-ninh (Tonkin) thế nào cũng phải mau khỏi, và rất hết nọc, người có bệnh uống thuốc vẫn đi lại làm ăn như thường, khỏi bao giờ không biết, thực thế vậy, nếu lần Bà có thai uống cũng được không hại gì cả, thuốc LẬU 1p00, TIM-LÁ 2p00, thuốc CHANCRE-MOU cả uống và bôi 3p00, ĐẠI-LÝ LÊ-NAM-HƯNG Commerçant Rue de Gia-long à PHAN-THIẾT, PHUHÀ 87 Rue des Médicaments (Phố Hàng-Bạc) à HANOI HỒ-VĂN-CHIÊU chez Vinh xuân Hiệu commerçant của Tây à QUẢNG-NGÃI, Lưu-thành-Tạp Hàng-phố Công-Sở à Longxuyên, Annam dược-phòng, chủ-nhân Lê-ngọc-Thanh, route Camau à Bạc-liêu à Cochinchine nếu ngài muốn mua thì gửi cho một ít tiền trước cho bản hiệu gởi nhận hóa giao ngân rồi không [illegible] viết thơ về bản-hiệu.

Muôn được tự-do

Nên dùng thuốc cai nha phiến vàn minh, uống vào người rất khỏe, nặng độ hai tuần, nhẹ thời tuần lễ là hết bệnh nghiện, hiện thuốc nầy có giấy chứng nhận là không có chất thuốc phiện, nếu không bỏ được thời trả lại tiền, khi mua phải nói rõ ăn nhiều hay ít, có tật bệnh chi không, người khỏe hay yếu, để tôi chế thuốc gởi đủ bỏ xong. Còn ngài nào trong người không có bệnh chi duy có bệnh nghiện thời mua thuốc ở các đại lý cũng vậy, thuốc nầy sáng chế đã lâu, là bởi chủ nhân cũng một số thờ, tới 30 năm công việc trễ nải, nghĩ tới rất phiền, nên mới gia công nghiên cứu đông tây y học, xét bệnh lập phương để chữa lấy mình cho khỏi ả phiền ám ảnh, khi đang bỏ trong người khoan khoái tinh tao, thực bệnh quỉ có thuốc tiên vậy. Các ngài dùng thuốc bỏ xong được 5, 7 tháng hoặc một vài năm, bất hạnh mà có bệnh chi dùng nên hút lại, lập tức viết thơ cho tôi lấy thuốc về dùng, bệnh liền tiêu tán, xin nhớ: thuốc hạng nhất 5$00 một ve, hạng nhì 3$00 một ve, hạng ba 2$00, hạng tư 1$00, hạng năm 0$50, khi bỏ nên dùng thuốc *sâm nhung ang bổ hoàn* 2$00 một hộp, uống vào người thêm sức khỏe.

Lại bán các thứ thuốc chữa các bệnh người lớn trẻ con như sau nầy đàn ông mộng tinh, gi tinh, hoạt tinh 1$00, 6 hộp 5$00, đàn bà kinh nguyệt không đều, huyết ít, huyết đen, huyết hôi, huyết xám 5$00, 6 hộp, đau bụng, đau tức kinh niên 1$00, ho lao, ho hen, đàm suyễn, thổ huyết, khái huyết, tiện huyết 1$50, phong thấp, tê bại 0$60, có dẻ không nuôi hay không dẻ 5$00, 6 hộp, đau mai máng mộng 0$50, sốt rét nga nước 0$25, lậu và giang mai chữa rứt nọc, không hại sinh dục, bẹn ngày cho khỏi mỗi ve 1$00, nọc lậu hay nọc giang đã lâu không khỏi 1$50, các bệnh nầy khi mua phải kể cho mình bạch, gởi cách lảnh hóa giao ngân, để bì cho chủ nhân: *Monsieur* Trần-đắc-Sử *dit* Tam-tỉnh y-quán, *phố nhà hoa, số 38* HANOI.

Đại lý: tiệm Đông kinh Dalat, Lê nam-Hưng Phan-thiết, Vĩnh-hiệp-Phát Mỹ-phước à Long-xuyên Nam-kỳ, Nguyễn-v Ngàng Thái-nguyên, Trần-Sơn 110 phố chợ cũ Gare Haiphong.

Cô-tinh Bổ-Thận hoàn

Bệnh khí hư như khí loang khí lạnh, thường sanh ra chứng

Mộng-tinh, *(đêm ngủ thấy đi lại với đàn bà mà tinh khí xuất ra)*

Di-tinh, *(Vì nhọc mệt quá đêm ngủ mê man, bải hoải trong thân thể, ma tinh khí tự nhiên xuất ra dầm dề không biết)*

Hoạt-tinh, *(đi lại với đàn bà tinh khí chông xuất, hoặc vừa lại với đàn bà là đã xuất ngay)*

Đó là do tinh khí bạt cơ, thận thủy suy bại. Chứng nầy khi mới bị thường hay mỏi vai, đau lưng, nhức đầu, ít ăn, đêm ngủ không yên giấc hay giật mình, hay khiếp sợ, đi đứng bần thần, sinh ra lười biếng. Nếu biết thuốc mà trị ngay thì đỡ tốn tiền mà bịnh lại chóng khỏi; nếu để lâu không chữa, để đến nơi sinh ra chứng mộng tinh, di tinh, hoạt tinh như đã kể trên rồi thì rất có hại đến đường sinh dục, con cái hiếm muộn cũng vì đó mà ra.

Xét bệnh nầy phần nhiều người mắc lầm trong khoảng 18 tuổi đến 50 tuổi ít người tránh khỏi được.

Thời buổi cạnh tranh, yếu thua mạnh được mỗi người đều phải lo riêng phận sự, mới mong có sống còn, vì vậy mà kẻ làm việc bằng tinh thần thì lao tâm quá độ, lo nghĩ thái quá mà sinh ra; kẻ lao động thì lao lực suốt ngày, làm việc quá sức khỏe của mình mà sinh ra; có kẻ vì sắc dục vô tiết, rượu chè thức đêm mà sinh ra; cũng có kẻ chơi bời quá độ, mắc phải bệnh lậu và giang mai sau khi khỏi rồi không có thuốc ngăn ngừa, nên bệnh khí hư thận suy cũng do đó mà sinh ra. Muốn cho bệnh ấy chẳng phát ra, hoặc đã phát ra mà muốn trị cho khỏi thì phải lập tức dùng 6 lọ CỐ-TINH BỔ-THẬN giá 5$00 là chông khỏi. Hằng ngày dùng luôn thì bệnh không bao giờ tái phát mà lại còn bổ sức lực bổ tinh thần. Thiệt là một môn thuốc đa quang tự duyên niên rất là bổ ích cho đời.

Thuốc nầy bán buôn bán lẻ hoặc muốn làm đại-lý hỏi tại hiệu

SINH-HUY

N° 44 Rue Maréchal Foch à VINH

CÓ THỢ CHUYÊN-MÔN LÀM KHĂN XẾP

Khăn nhiều tây tốt đặc biệt, toàn tơ cắt nọi, không phai mầu, mỗi cái	3$50
Khăn nhiều tây thứ tốt	2.60
Khăn nhiều tây thứ vừa	2.00
Khăn lượt tây thứ tốt	2.50
Khăn lượt tây thứ vừa	1.80
Khăn lượt ta thứ tốt	2.40
Khăn lượt ta thứ vừa	1.70

MUA BUÔN THƯỞNG HOA-HỒNG 20%

Các thứ khăn làm theo kiểu Bắc, kiểu Vinh, kiểu Huế, tùy theo ý quý khách. Hàng gởi theo cách lảnh-hóa giao-ngân. Cước phí về phần quý khách trả. Không vừa ý xin gởi về đổi.

Hàng rất mới về thêm áo Pull'Over cũng mà jentre, và mà Simili-Velour

Sách thuốc Việt-Nam

Do nhà nghiên cứu khoa thuốc Việt nam xuất bản, nó rõ căn nguyên các bệnh, phép xem mạch, phép trị bệnh, bằng thuốc ta, làm toàn bằng chữ Quốc ngữ, dễ hiểu, dễ thuộc.

Về phần «TÍNH CÁC VỊ THUỐC», nói rõ cách phân biệt thiệt, giả, tốt, xấu, hình, chất, khí, vị, phép bào chế, rất kỹ càng.

Một bộ 6 quyển và «tính các vị thuốc» 3 quyển, mỗi quyển 0$30, cước mỗi quyển 0$13

Ngài nào mua cả chín quyển, gởi tiền ngay một lúc, tính giá 3$30 cả cước. Mua sách xin giả tiền trước.

Đã ra đến quyển thứ tư

Thơ và mandat gửi cho M. NGUYỄN-XUÂN-DƯƠNG

123 phố Khách, NAM-ĐỊNH

Câu chúc năm mới

Trăm hoa nở, vườn xuân đỏ ối,
Vẽ thiều quang năm mới Nhâm-Thân
Chúc mừng giòng dõi Vua Thần
Sĩ, nông, công, cổ, tứ dân thịnh giàu,
Đề học rộng năm châu bờ bến
Thợ trăm nghề đủ ngón tài hoa
Gấm thêu rạng rỡ sơn hà
Văn minh tiến bộ nước nhà vẻ vang.
Áo-Thành hiệu điểm trang cảnh mới
Kiểu mẫu giầy đủ lối «Ba-lê»
Lại thêm dệt áo Lô-ve
Ngoài êm trong ấm hoa tơ rõ ràng
Qui nhân xem lại cho tường.

Adresse:

AN-THÀNH

37 — Phố Hàng-Đào — 37

HANOI

Imprimerie TIẾNG-DÂN HUẾ

Directeur Gérant: HUỲNH-THÚC-KHÁNG